

'Fluba nēn Pəl -a crēn -tē Rōm 'nōn lē Rōmen

¹ 'An 'bō Pəl bē, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Bali 'an laabu 'nan 'an drē Zozi 'le 'pasiazan -a. En yaan 'si "va 'nan 'an 'yee 'wī 'nōnnōn vī minnun lē. ² 'Wī 'nōnnōn 'bō zīe Bali ciula 'e 'lewei vīnōn 'va, en waa 'vī -a -nan 'mōn. E ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji. ³ 'Wī 'nōnnōn zīe -a -pī -le 'wī nēn. Waa -ya blamin -a, mingōnnēn David nēn 'li bē -a kluda. ⁴ 'Pian Bali lei 'saun 'le 'plēblē -a -ci kōōn minnun lē 'nan Bali -pī nēn. Yaa -ci kōōn -a wluandī -a -kanōn 'va. -Yēē cī -kaa san Zozi Crizi -a.

⁵ Bali ciula "va en e "yi drē 'mēn. Yaan drē Zozi 'le 'pasiazan -tō -a, 'nan -e 'an -yee 'wī 'nōnnōn vī minnun pēēnōn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a diē -wlē. Yaa drē zīe 'nan -e 'o yi -tēra Zozi da, te o 'ta wōla -a wei da. ⁶ Ka drē minnun zīe o va 'nōn 'a, kōō Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'kōn Zozi Crizi -le vē -a.

⁷ Ka pēēnōn 'bō nēn ka cī Rōm en Bali 'ka ye "yi "bē, e 'ka laabu 'nan 'ka 'kōn 'yee vē -a. 'Ka lē nēn an cī 'fluba 'gūē -a crēn -tēnan.

-Kaa "tī Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fōdī -trōō -nōn 'cēē.

Pəl a "vale 'e 'ko Zozinōn nēn Rōm bē o yīlē

⁸ Maan pou 'siala 'mēn Bali muo "fōdī -a. An ciula Zozi Crizi -va -e 'an muo "fō 'cee "wēan, kōō minnun 'cee yi -tēradī Zozi da -sī -fōa fē pēēnōn 'nan. ⁹ An Bali "sua 'mēn cī "nrōndī pēēnōn 'a -a -pī -le 'wī 'nōnnōn vīdī -a minnun lē. Bali zīe yaa -tōa 'nan, 'wī

nɛn an 'ta -a ve 'gʊe 'wɪ 'kpa nɛn. -Nyɾɛn 'nan, 'ka 'cin a 'an 'ji tʊ pɛɛnɔn man, ¹⁰ te an ya -a trʊ 'banan. ɛn maan laabo -yrɔ 'nan -te e ya -a ci 'sɔ 'a bɛ, 'an 'wulo -da yɪ -e 'an 'lʊ 'ka 'va nun.

¹¹ 'Ka dra 'an -tɛa 'kpa tɪglɪ "le 'an 'ka yɪ. "Yi "nɛn Bali lei 'saun -a -nɔn 'mɛn bɛ, an ya "vale 'an "paa -a 'ka 'va 'nan -e 'ka 'man 'e 'tɔ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. ¹² Maan ve 'pian 'nan, -e -kaa pɛɛnɔn 'man 'e 'tɔ 'plɛblɛ -cee yi -tɛradɪ Zozi da nɛn e ya -tʊwli "bɛ -yee "wɛan. ¹³ 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'ka -tɔ 'nan, maan man wɛɛ 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an "lo 'ka 'va. 'Pian -e 'e bɔ cɛɛgʊ yi -a bɛ, -si 'ka tian 'lɛ 'sʊlɛ 'mɛn dɪ. An ya "vale 'an "lo 'nan -e 'an minnun drɛ Zozi 'le vɛ -a, "le zɪ maan drɛ 'lɛglɔn 'peenun -ji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

¹⁴ E ya 'an da fiɛn -a 'nan 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ min -tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ. -Te o ya Grɛk 'nɔn 'a oo, ɛn -te o "sia 'lɛglɔn 'pee -ji oo, ɛn -te o ya 'fluba 'tɔnɔn 'a oo, ɛn -te o 'ka 'fluba 'tɔnɔn 'a dɪ oo, e ya 'an da fiɛn -a 'nan 'an vɪ -wlɛ. ¹⁵ -Yee "wɛan -a -cin a 'an 'bɔ "le 'ji 'kpa tɪglɪ 'nan 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn ve kaa nɛn ka cɪ Rɔm bɛ 'cɛɛ.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn bɛ Bali -le 'plɛblɛ nɛn

¹⁶ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ bɛ, -a 'yra 'ka 'an 'tɛa dɪ. Kɔɔ -yɛɛ cɪ Bali -le 'plɛblɛ 'a, ɛn min oo min nɛn e yi -tɛra "da "bɛ, Bali -a "sia 'wɪ 'ji. Zuif 'nɔn 'va nɛn e 'bɔla 'e tɛdɛ, ɛn "bɛ -sru e drɛ minnun pɛɛnɔn 'le vɛ -a. ¹⁷ Zɪ Bali minnun "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a bɛ, Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'bɔ 'bɛ -ci "sia min lɛ. Kɔɔ -yɛɛ vɪ 'nan yi -tɛradɪ Zozi da -tʊwli "man nɛn Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. E pou "siala yi -tɛradɪ Zozi da -a, ɛn e 'le -sɛanla yi -tɛradɪ Zozi da -a. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min nēn -yee yi -tēradı Bali da man nēn
 Bali -a 'sia min tıglı 'a 'e 'lε bε,
 -a san 'belidı nēn ya'an 'nyaan dıε -a ye.»

Bali -le tin a 'e 'tēdı 'trēda blamin da

¹⁸ -A -ci a 'e 'sidı 'wein 'nan, Bali -le nyran -blıdı a 'e 'pladı blamin man. Wa'a Bali bōa dı, εn o 'wı 'wlıdı 'tō 'tōdō pēenōn dra. 'Wı 'wlıdı "drēdı -a nēn o -si -tōa Bali -le 'wı tıglı 'lō. ¹⁹ -A -nōan da nēn εn Bali -le nyran -blıdı a 'e 'pladı o man. Kōō 'wı nēn blamin -kōlaman -a -tōdı -a Bali da bε, e ya 'wein -wee vε -a. Bali 'bō 'bε drε zı. ²⁰ Fε nēn maan ve zıε -yεε cı 'nan, min 'ka 'kōlaman Bali 'bō yıdı -a dı, 'pıan 'e 'fli kōōn minnūn lε 'e 'pε drε fēnūn -a. E 'trε drε, εn e la drε. 'Wı zıε -a drēdı -a -kōōnman blamin lε 'nan, Bali -le 'plēble 'leda "ka "dı, εn -yεε cı Bali -a fε pēenōn da. -Yee "wεan blamin 'ka 'kōlaman 'yee tin 'nōnnōn -wεēdı -a Bali 'lε dı.

²¹ Minnūn -a -tōa 'nan Bali a, 'pıan wa'a 'wıle "man -e 'o 'tō -dan -nōn -yrε "le zı e cı "le blamin 'e drε Bali lε bε -yee 'wı 'zō dı. εn wa'a 'wıle "man -e 'o muo "fō dı. 'Pıan -wee cı "nrōndı pēenōn a fēnūn nēn -a -ci "ka "dıε -a da. εn 'wı nēn Bali cı "vale 'o drε bε, wa'a -kōlale -a -tōdı -a dı, te o -ko -wladı -a klun va. ²² 'O 'fli "siala 'wı 'tōnōn 'a, 'pıan te -blv nēn waa "taan. ²³ Bali nēn e ya -nan 'li 'trilii, εn e ya "le blamin 'e bō bε, wa'a 'bε bōle dı. 'Pıan blamin nēn 'bε -kaa "bε, 'bε min yibanūn bε wεε bōa. εn "nyian bε o "lomannūn 'lee -wi 'tō 'tōdō pēenōn yiba drε 'wee Bali -a, te waa bōa.

²⁴ 'Wınnūn zıε -a drēdı -le "wεan, Bali 'e 'pε 'si o -sru 'nan -e 'o 'wı nēn e min "tri -tōa Bali 'lε bε -a drε. 'O 'bō 'cı 'sō wınnūn -wlıdı "nēn. -Yεε -maan 'wı nēn e 'ka "le blamin 'e drε dıε waa dra 'o cın va. ²⁵ εn "nyian

bε o Bali -pε dre fεnun bōa εn o o "sua, 'pian Bali nen e fεnun pεεnōn dre bε, wεε dra 'o 'pela koda. 'Wl zιε -yεε -kōnman 'nan, o Bali -le 'wl tigl 'ta fōō 'o 'bō 'le 'wlu winun drēdī -a. 'Pian -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, Bali nen e fεnun pεεnōn dre bε, 'tō -dan a -yee vε -a 'li 'trilii. Amen!

²⁶ Minnun a 'winun zιε -a drenan -le "wεan bε, Bali o -nōn 'o 'bō 'ci 'sō winun -wli dī "drēdī ε. -A -mie nen "le limōn 'lee limōn -le nyinnandī li 'lee -kōnnen -a -le 'wl 'zv. ²⁷ -A -tōwli "nen "nyian -klōnmōnnun -a dra. Limōn 'lee -klōnmōn nen o nyianla li 'lee -kōnnen -a bε wεε 'tōv. En -klōnmōn 'lee -klōnmōn 'o cin -wεēdī 'yī "yi, te o nyianla. 'Wl nen e 'ka "le blamin 'e dre dīε, -klōnmōn 'lee -klōnmōn -a dra 'o cin va. 'O 'bō 'ci 'sō winun -wli dī "nen, o 'ta 'wōla -a -sru "bε, -a "nen "wl 'bε bōa o man zιε.

²⁸ Wa'a 'wle "man -e Bali nen 'e dre o tazan -a dī. -Yee "wεan Bali o -nōn 'wee klin "wl drēdī ε. En 'wl nen e 'ka "le blamin 'e dre dīε waa dra 'o cin va. ²⁹ O 'wl 'wli dī 'tō 'tōv pεεnōn dra. O ya min -wli dīnun -a. O ya "vale fε pεεnōn 'e 'kōn 'wee vε -a. O ci a nyrannyrandī. O 'bli bo min lō fε man. O min -tεa. O 'wl 'bli dī ye "yi. O -dawli drēdī ye "yi. Waa -wεεman 'nan 'wl 'e bō 'o bōεzan -tō man. O 'wl "paa min da. ³⁰ O "we "min man -wli dī. O "naan Bali man. O 'wl dra min va -blv pε -ji. 'O 'fli "siala -dandan. 'O 'fli 'tō vīdī ye "yi. O 'wl 'wli dī -wεεman te waa dra. O yīε 'ka "naan 'o 'mangulinun man dī. ³¹ 'O 'bō 'wulo -ji wl da nen o 'ta wo. 'Wl nen waa ve min lε 'nan 'o dra bε, wa'a 'ta 'wōla "da "dī. Wa'a min ye "yi "dī. En min nyrinda 'ka 'sεan o da dī. ³² Bali -a 'vī 'nan, minnun nen o 'winun zιε -a dra bε, -a 'le 'srannan "nen -kadī -a. 'Wl nen Bali -a 'vī bε, minnun zιε waa -tōa, 'pian te waa dra. En

"nyian bε, minnun nen o 'wι dra "le -wee 'wι 'zυ bε,
o o 'tō "yi "ve.

2

Bali minnun pεenōn 'le 'wι tin "baa

¹ 'Wι 'wλidι "drēnōn 'ka 'kōlaman 'wee tin 'nōnnōn
-wεεdι -a Bali 'le dι. En 'i 'bō "nyian, min nen i cι -a,
en i tin -tεa "o da bε, yi'a 'kōlaman 'yie tin 'nōnnōn
-wεεdι -a Bali 'le dι. -A -cin 'e 'kōn 'i 'ji 'nan, -te i ya
tin -tēnan minnun da bε, te i ya tin -tēnan 'i 'bō 'fli
da. Kōō i ya 'wι 'wλidι "drēzan -a "le -wee 'wι 'zυ.

² Minnun pεenōn nen o 'wι 'wλidιnun zιε -a dra bε,
Bali tin -tεa "o da 'e 'nōan da. -Kaa -tōa zι. ³ I tin -tεa
"minnun zιε o da, te i ya 'wι 'wλidι "drēzan "le -wee
'wι 'zυ. -Te -a -cin a 'i 'ji 'nan Bali 'ka tin tεa 'i da dιε,
te i ya 'i 'fli see "paanan. ⁴ Bali ci a "yi, en e 'wι man
-pεan "sidō, en e -sεanla min man -trōō. -Kaa -tōa zι.
'Pian -te 'wιnun zιε -a -cin nen 'i 'ji, -yee "wεan nen
i 'wι 'wλidι "dra bε, te i ya 'i 'fli see "paanan, en i ya
Bali -le "yi -fōlanan 'i "trōen -sru. E ya "le 'i -tō 'nan,
Bali a "va 'nan 'i 'si 'wι 'wλidι "drēdι man -e 'i -sōōnla
'e -sru, -yee "wεan nen 'e 'man -sεanla 'i 'va!

⁵ 'Pian i ya "trōen "yuyu 'tannan, en i 'ka "vale
'i "sia 'wι 'wλidι "drēdι man dι. 'Wι nen i cι "man
zιε, Bali -le nyran -blidι -dan nen i cι -a planan 'i 'fli
man. E bōa 'i man yi nen Bali 'yee nyran -blidι ci
-kōōnman 'e 'nōan da bε -a da.

⁶ Yi zιε -a da nen 'wι nen min -tυ -a drε bε Bali -
a man -pan wo -a san λε. ⁷ 'Belidι nen ya'a 'nyaan
dιε, yaa -nōan "minnun nen o "koe 'ka 'nyanλε Bali
ci 'sō wι drēdι -a dιε -wλε. Kōō tυ pεenōn man bε,
waa -wεεman 'nan Bali 'e 'tō -dan 'nōn 'wλε, en waa
-wεεman 'nan 'belidι nen ya'a 'nyaan dιε 'e drε 'wee

ve -a. ⁸ 'Pian Bali -le nyran -blidi -dan be, e ya minnun nen 'o 'bō 'ci 'sō winun -wliđi 'yi 'yi "be -wee ve -a. Kōō tō pēenōn man be, o 'wī 'wliđi "dredi 'yi 'yi, te o Bali -le 'wī tīglī -fōala 'o "trōen -sru. ⁹ Maan ve 'cēē 'nan, min -tōdō pēenōn nen o 'wī 'wliđi dre be, yra yidi bōa "o man, en "klan -dan o -tēa. Zuif 'nōn da nen 'e pou "siala, "be -sru -e 'e 'bō minnun pēenōn da. ¹⁰ 'Pian min oō min nen e 'wī "yi dre be, Bali 'tō -dan -nōan -yre, en e -fōdi -trōō -nōan -yre. Zuif 'nōn da nen 'e pou "siala, "be -sru -e 'e 'bō minnun pēenōn da. ¹¹ Kōō Bali 'ka min bō "va "di.

¹² Maan ve 'cēē 'nan, minnun pēenōn nen o 'wī 'wliđi dre be, Bali tin -tēa "o da. Min -mienun 'ka -a tōa 'nan Bali -le -pei -tō wī a di, te o 'wī 'wliđi "dra. Bali tin -tēa "o da, en o -nan -nyaan. 'Pian Zuif 'nōn Bali -le -pei -tō winun -tōa. -Yee "wēan -te o 'wī 'wliđi dre be, Bali -le -pei 'bō 'be tin -tēa "o da. ¹³ Kōō Bali 'ka min siala min tīglī 'a 'nan 'e "trōen -tōa 'yee -pei -tō winun le -le "wēan di. 'Pian min nen e 'ta wōla Bali -le -pei -tō winun da be, Bali -a "siala min tīglī 'a.

¹⁴ Minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diē, wa'a tōa 'nan Bali -le -pei -tō wī a di. 'Pian -te o -mie 'wī dra "le zī Bali -le -pei -a 'vī be -yee 'wī 'zō be, yaa -kōōnman 'nan -pei -tō wī a -wlo. ¹⁵ En 'wī zīē -a dredi be, yaa -kōōnman 'nan, Bali -le -pei -tō winun a 'o 'cren -tēdi o ji. -Wee -wulo -ji "nrōndi 'be -kōōnman zīē, kōō -yēē tin -tēa "o da, en -yēē -tōa "o -sru. ¹⁶ Yi -tō bōa "be, Bali -ciala Zozi Crizi -va -e 'e 'wī pēenōn nen 'e yōōdi min -ji be, -yee tin 'ba. Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn nen maan ve minnun le be, -yēē 'vī zī.

Zuif min man "cēē min -le tin dra 'nōnnōn Bali 'le di

17 Ka -dandan "taan 'nan Zuif 'nōn nēn kaa, en Bali -le -pei -tō winun a 'ka 'lō. Ka 'nan 'cēē Bali -tōa, 18 en kaa ci 'sō winun -tōa. En zī kō min 'e 'ta wōla Bali -le -pei -tō winun da bē, ka 'nan kaa -tōa, kōō kaa tranla. 19 Ka 'nan 'cēē ci minnun nēn o -si -kōōnman yīē 'winōn lē bē waa. En 'cēē ci minnun nēn klun va bē -wee 'tē 'san -a. 20 'Ka 'fli "siala 'nan, 'cēē 'wī "paala -blōnōn lē, en 'cēē 'wī "paaman nannannun jī. Kōō ka 'nan 'wī 'tōdī 'lee 'wī tīglī pēēnōn bē, e ya 'ka 'lō Bali -le -pei 'fluba 'jī.

21 Ka ya 'ka 'fli see "paanan. E ya "le 'ka 'wī "paa 'ka 'fli jī 'vaa -e 'ka 'wī "paa min pēēnun jī. Kaa ve minnun lē 'nan, te 'o crin wō dī, 'pian te 'ka 'bō ka crin wō. 22 Kaa ve minnun lē 'nan, te 'o min 'nan -wēē "dī, 'pian te 'ka 'bō ka min nan -wēēman. Kaa ve minnun lē 'nan, yiba "minnun nēn min o -paan "bē o 'ka "yī "dī, 'pian te kaa -nan fēnun crin wō. 23 Ka -dandan "taan 'nan Bali -le -pei -tō winun a 'ka 'lō, 'pian te ka'a 'ta 'wōla "da "dī. 'Wī zīē e ya Bali 'tō srēdī -a. 24 En e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī 'e 'cēn. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«'Ka 'bō Zuif 'nōn 'le "wēan nēn Bali 'tō a 'e srēdī minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē o yēi.»

-fōdī -klōnmōn -va man "cēē Zuif 'nōn 'le tin dra 'nōnmōn Bali 'lē dī

25 'Wī 'kpa, 'ka Zuif 'nōn bē, -te ka ya 'ta wōlanan Bali -le -pei -tō winun da bē, 'cēē -fōdī -klōnmōn -va bē -a -ci a. 'Pian -te ka'a 'ta 'wōla Bali -le -pei -tō winun da dīē, 'cēē -fōdī -klōnmōn -va bē, e ya 'wī "tun "a Bali 'lē. 26 Min nēn e 'ka 'e 'fōdī -klōnmōn -va dī, en e 'ta wōla Bali -le -pei -tō winun da bē, Bali -a "siala "le min nēn e ya 'e 'fōdī -klōnmōn -va bē -yēē 'wī 'zō. 27 -Yēē "wēan min nēn e 'ka 'e 'fōdī -klōnmōn

-va dɪɛ, 'pian te e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn da bɛ, -yɛɛ tin -tɛa 'i 'bɔ nɛn i cɪ Zuif min -a bɛ 'i da. Kɔɔ i ya 'i 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va ɛn Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn a 'i 'lɔ, 'pian yi'a 'ta 'wɔla "da "dɪ.

²⁸ Zuif min tɪgɪ nɛn e ya Bali -le minnɪn va min -a bɛ, e 'ka min nɛn e ya Zuif min -a 'e 'kɔlɛ man bɛ -a dɪ. ɛn e 'ka min nɛn o plɔ 'pla "man -a -fɔdɪ -a -klɔnmɔn -va bɛ -a dɪ. ²⁹ 'Pian Zuif min tɪgɪ bɛ e ya Zuif min -a 'e 'ji. ɛn e ya min nɛn Bali lei 'saun -a -fɔ -klɔnmɔn -va bɛ -a. Ya'a 'sia plɔ nɛn blamin -a "paala min man Bali -le -pei -tɔ wɪ da bɛ -a va "fo "dɪ. -Te Zuif min a zɪɛ Bali 'bɔ 'bɛ 'tɔ -dan -nɔan -yɛɛ, -yɛɛ 'tɔ -dan 'ka 'sia blaminɪnɪn va dɪ.

3

Bali wei 'bɔla Zuif 'nɔn 'va man "cɛɛ 'wee tin dra 'nɔnnɔn Bali 'lɛ dɪ

¹ Min nɛn e 'ka Zuif min -a dɪɛ, -te Bali -a "siala 'yɛɛ minnɪn va min -a bɛ, 'wɪ "yi "cɛn 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn 'lɛ vɛ -a Bali 'lɛ "mɛn? ɛn 'wɪ "yi "cɛn "nɛn Zuif min a ye Bali 'lɛ -fɔdɪ -klɔnmɔn -va man? ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ -wee vɛ -a "yi Bali 'lɛ bɛ e ya "kaga. -Wee 'wɪ "yi "tɛdɛ nɛn e "mlian minnɪn pɛɛnɔn 'lɛ vɛ da bɛ, -nyɛɛn 'nan, Bali wei bɛ o va nɛn e 'bɔla.

³ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, Zuif 'nɔn -mienun -a -kɔɔnman 'nan, wa'a yi tɛala Bali wei zɪɛ -a da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ -e 'e vɪɛ 'e drɛ dɔɔ? ⁴ E 'ka zɪ "fo "dɪ. 'Pian minnɪn pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan Bali 'ta wɔla 'e wei da, ɛn o 'bɔ 'bɛ cɪ 'wlunɔn 'a. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«E ya zɪɛ 'nan -e minnɪn 'o -tɔ 'nan,
'i wei a tin 'nɔnnɔn 'a.

En 'nan -te min a 'wɪ 'tɔnan 'i man bɛ,
'yie tin 'e 'kɔn 'e 'tɛdɪ -a san da.»

⁵ 'Wɪnun nɛn blamin -a ve bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrɔn en an 'ta 'wɪ 'gʊɛ -a ve. Min -mienun -a ve 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ 'yi "a. Kɔɔ "te -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "dra dɪɛ, "te -kaa Bali -le tɪglɪ 'ci ye dɪ. -Yee "wɛan Bali -le nyran -blɪdɪ min va bɛ, e 'ka 'e 'nɔan da dɪ.» Minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ -wee tin a 'nɔnnɔn? ⁶ -Cɛjɛ, -wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ. -Kaa -tɔa 'nan, Bali 'wɪ dra 'e 'nɔan da, kɔɔ -yɛɛ -taa "tin -tɛɛ 'trɛdanɔn pɛɛnɔn da.

⁷ En "nyian bɛ min -mienun -a ve 'nan: «E ya 'wɪ 'yi "a -e min 'e vɪnan 'e ya Bali -sru, te ya'a 'ta 'wɔla -a wei da dɪ. Kɔɔ -te min a 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, Bali 'ta wɔla 'e wei da tian "va. 'Wɪ nɛn Bali -a dra zɪɛ, e ya 'wɪ 'yi -dan a, en e Bali 'tɔ wuanla. -Mɛ "le "wɛan nɛn Bali tin -tɛa "min da "mɛn?» ⁸ -Yee "wɛan minnun zɪɛ waa 'vɪ 'nan: «-Kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ, -e -a "nɛn 'e bɔla 'wɪ 'yi "a!» 'Wɪ "paadɪ -wɪdɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa "paa 'kʊ da 'nan -nyrɛn kʊa "paaman minnun ji. -A -nɔan da nɛn Bali -taa "tin -tɛɛ minnun zɪɛ o da.

Blamin -tvɔv pɛɛnɔn a 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a Bali 'le

⁹ Maan 'le -sɛanla 'nan, -kaa Zuif 'nɔn bɛ, -kaa 'kpa 'ka 'mlian 'lɛglɔn 'pɛɛ -ji 'nɔn da dɪ. Kɔɔ maan 'vɪ paan 'va 'nan, -te min a Zuif min -a oo, en -te min a 'lɛglɔn 'pɛɛ -ji min -a oo, o pɛɛnɔn a 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'wɪ. ¹⁰ 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min -tv 'ka min tɪglɪ 'a dɪ,
en -a min -tɔwɪ "ka "fo "dɪ.

¹¹ Min -tv 'ka 'wɪ 'tɔzan -a
-e 'e Bali -wɛɛ "dɪ.

¹² 'Pian min -tɔv pɛɛnɔn 'si Bali man -kɔɔbli,

en o pēenōn 'wɪ 'wɪdɪ "dra.

Min -tɔ 'ka 'wɪ "yi 'dra dɪ,

en -a min -tɔwɪ "ka "fo "dɪ.

¹³ Weinun nēn o bɔala o 'le bɛ,

e 'ka "yi "fo "dɪ.

'Wɪwɪ wɪnun nēn.

E ya 'wɪdɪ

"le -mlēn 'shɛ 'ji yi nēn

e min -tɛa "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.

¹⁴ -Yɔ -saandɪ 'lee wei -wɪdɪnun 'bɛ bɔala o 'le.

¹⁵ O cēin a o man "fɛavɛa min -tēnan.

¹⁶ Fēnan nēn o -ko bɛ,

fɛ srɛdɪ 'lee min -tɛdɪ nēn -nan.

¹⁷ -Si nēn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ,

o 'ka "vale 'o -tɔa "dɪ.

¹⁸ O yiɛ 'ka 'naan Bali man dɪ.»

¹⁹ -Kaa -tɔa 'nan, 'wɪ pēenōn zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ

Zuif 'nōn 'le vɛ -a. En -yɛɛ -kɔnman 'nan -kaa 'bɔ

Zuif 'nōn bɛ, -cee 'tɔ "da 'cēin "ka "nyian Bali 'lɛ dɪ.

Blamin -tɔ 'ka 'kɔlaman 'yɛɛ tin 'nōnnōn -wɛɛdɪ -a

Bali 'lɛ dɪ. E ya zɪɛ 'nan -e Bali -le tin 'e 'kɔn 'e 'tɛdɪ

'trɛdanōn pēenōn da. ²⁰ -Yɛɛ "wɛan 'ta wɔladɪ Bali

-le -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man

"cɛɛ Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ dɪ. 'Pian Bali -le

-pei -tɔ wɪnun 'bɛ -maan en min -a -tɔa 'nan e ya 'wɪ

'wɪdɪ "drɛzan.

Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'ayi -tɛradɪ Zozi man

²¹ 'Bɛ nēn 'gɔvɛ, 'wɪ nēn yaa -maan 'lɔɔ Bali min

"siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a bɛ, Bali -a ta bɔla min lɛ. 'Wɪ

zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn Bali -le 'fluba 'ji. 'Pian

'ta wɔladɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ

'a bɛ -a man "cɛɛ Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a dɪ.

²² Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ yi -tɛradɪ Zozi Crizi

da man. Bali -a dra min -tɔdɔ pēenōn nēn o yi -tɛra

Zozi Crizi da bε -wlε. Kōō Bali 'lε bε, Zuif min 'ka 'e 'to, εn 'lεglōn 'pee -ji min 'ka 'e 'to dı. ²³ O pεεnōn a 'wı 'wlıdı "drēnōn 'a Bali 'lε, εn Bali 'yee 'tε 'san 'si -wlō. ²⁴ Fε nēn blamin 'ka 'kōlaman -a yıdı -a 'e 'bō 'le 'plεblε 'a dıε, Bali -le "yi "le "wεan yaa -nōn 'e "tun. -Nyren 'nan e min "siala min tıglı 'a 'e 'lε. En min nēn Zozi Crizi -a 'si 'wı 'wlıdı "le 'plεblε 'wlu bε, -a san nēn Bali -a "siala min tıglı 'a 'e 'lε.

²⁵ Zozi Crizi 'bō zıε, -a 'bō nēn Bali -a 'pla 'nan 'e 'ka yiba "plan da 'sraga bυ vε -a 'trēdanōn man. - Yee -kadı zıε -yεε -maan -e Bali 'e minnun nēn o yi -tεra "da "bε -wee 'wı 'wlıdı 'fui. Bali 'wı zıε -a drε -a -kōōndı -a 'nan 'e ya tıglı. Kōō 'li bε, Bali 'ka 'wı "nēn -kōōnlε tıglı blamin lε 'wı 'wlıdı "drēdı man dı. ²⁶ Tυ zıε -a man bε, e 'man -sran blamin va. 'Pian 'bε nēn 'gυε, Bali -a -kōōn 'nan e ya tıglı, kōō 'wı 'wlıdı pεεnōn nēn blamin -a drε bε, ya'a 'tōıle 'e "tun "dı. E -ta Zozi Crizi -a εn 'wı 'wlıdı pεεnōn zıε -a "nēn "wı 'bō "man. Bali -a drε zıε 'nan -e min -tūdυ pεεnōn 'o -tō 'nan Bali 'bō a tıglı. En "nyian 'nan -e 'e min -tūdυ pεεnōn nēn o yi -tεra Zozi da bε, o 'sia min tıglı 'a 'e 'lε.

²⁷ 'Wı nēn Bali -a drε zıε -yee "wεan bε, -si -tυ 'ka blamin lō -e 'e -dandan 'tan Bali 'lε dı. Kōō Bali min "siala min tıglı 'a 'e 'lε yi -teradı Zozi da man. 'Pian ya'a siala min tıglı 'a 'ta wōladı -pei -tō wınnun da min 'bō 'le 'plεblε 'a bε -a man dı. ²⁸ -Yee "wεan -a -cin 'e 'kōn -kaa 'ji 'nan yi -teradı Zozi da man nēn Bali min "siala min tıglı 'a. 'Pian ya'a 'sia 'ta wōladı -pei -tō wınnun da min 'bō 'le 'plεblε 'a bε -a va dı.

²⁹ 'Wı zıε e ya Zuif 'nōn 'saza -le vε -a? -Cεjε, kōō Bali 'ka Zuif 'nōn 'saza 'le Bali -a dı, 'pian e ya 'lεglōn pεεnōn 'jinōn 'le Bali -a. ³⁰ Fε -le "wεan nēn maan 'vı

z1ε, -yεε ci 'nan, Bali a -tɔwli "cε. En Zuif min nεn 'e 'fɔdɪ-klɔnmɔn -va 'lee 'lεglɔn 'pee -ji min nεn e 'ka 'e 'fɔdɪ-klɔnmɔn -va d1ε, Bali o "siala 'e 'lε min tɪglɪ 'a yi -tɛradɪ Zozi da man. ³¹ 'Wɪ nεn maan 'vɪ z1ε, -a -ci nεn 'nan, an Bali -le -pei klu -sran ji yi -tɛradɪ Zozi da -a? -Cεjε, 'bε "cεε dɪ. 'Pian 'wɪ 'bɔ nεn Bali -le -pei -a 'vɪ tɪglɪ bε, -a -ci nεn maan "sia.

4

Abraam 'e drε -cee 'wɪ -kɔɔn "manvε -a

¹ -Kaa ci "nrɔn -kaa tra Abraam -le 'wɪ da. -Mε "wɪ nεn -yee 'wɪ -a "paaman -kaa 'ji? ² Abraam drε wɪ man "cεε Bali -a 'sia 'e 'lε min tɪglɪ 'a dɪ. Kɔɔ "te 'e 'kɔn 'nan -a drε wɪ man nεn bε, "te -a -si a Abraam -lɔ -e 'e -dandan 'tan. 'Pian Bali 'lε bε -a -si 'ka -yrɔ "fo "dɪ. ³ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Abraam yi -tɛra Bali da, -yee "wεan nεn Bali -a 'sia 'e 'lε min tɪglɪ 'a.»

⁴ Blaminnun yei "bε, -te min 'nyranman -tɔ 'pa bε, waa -pan wo. -Pan z1ε "yi "cεε waa drε -yrε "dɪ. 'Pian 'nyranman nεn yaa 'pa bε -a manvε nεn. ⁵ Bali 'lε bε, e 'ka zɪ dɪ. Min 'ka 'kɔlaman 'nyranman -tɔ 'padɪ -a Bali lε, 'nan -e Bali -le "yi 'e drε 'yee vε -a dɪ. 'Pian min nεn e yi -tɛra "da 'nan, Bali -kɔlaman 'yee 'wɪ 'wɪdɪ "fuidɪ -a bε, Bali -a "siala 'e 'lε min tɪglɪ 'a.

⁶ 'Wɪ z1ε -a 'bɔ nεn mingɔnnεn David nεn 'li bε yaa 'vɪ 'sεzε. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan min nεn Bali -a "siala 'e 'lε min tɪglɪ 'a, te 'nyranman -tɔ "cεε yaa 'pa εn Bali 'wɪ z1ε -a drε -yrε "d1ε, ci "nrandɪ -dan 'e 'kɔn -a san lɔ. 'Wɪ z1ε yaa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji. Yaa crɛn -tɛ 'nan:

⁷ «Minnun nεn

o Bali -le -pei -tə winun srɛ
 ɛn Bali -a 'cɛ -wlɛ "bɛ,
 ci "nrandɪ -dan 'e 'kɔn -wɔ.
 Kɔɔ Bali -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.
 8 ɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn
 Minsan Bali 'ka -a siala "nyian
 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a dɪɛ,
 ci "nrandɪ -dan 'e 'kɔn -a san ɔ.»

*Bali Abraam 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ te e 'ka 'e 'fɔdɪ
 -klɔnmɔn -va dɪ*

9 Ci "nrandɪ zɪɛ Zuif 'nɔn nɛn 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va
 bɛ, o 'saza 'le vɛ "cɛɛ dɪ. E ya 'lɛglɔn 'pee -ji minnun
 nɛn o 'ka 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪɛ -wee vɛ -a "nyian.
 -Kaa ci "nrɔn Abraam -le 'wɪ da "nyian! -Kaa -tɔa
 'nan, Abraam yi -tɛra Bali da, ɛn -yee yi -tɛradɪ Bali
 da man nɛn Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 10 'Pian
 tɔ nɛn Bali Abraam "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, -kaa
 ci "nrɔn "da. Te e ya 'kɔ? Te Abraam a 'e 'fɔdɪ -
 klɔnmɔn -va, -baa te e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ?
 Maan ve 'cɛɛ 'nan, tɔ zɪɛ -a man bɛ te Abraam 'ka 'e
 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ. 'Pian te e ya "le 'lɛglɔn 'pee -ji
 min nɛn e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ.
 11 Bali Abraam 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'vaa ɛn e -fɔ -
 klɔnmɔn -va "bɛ -sru. Plɔ zɪɛ waa pla Abraam man
 -a -kɔɔn "vɛ -a 'nan Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'yee yi
 -tɛradɪ 'e da man. Zɪ e -tra zɪɛ ɛn min -tɔdɔ pɛɛnɔn
 nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ Abraam drɛ "le o tra -le
 'wɪ 'zɔ. -Te o 'ka 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ oo, Bali o
 "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'wee yi -tɛradɪ 'e da man "le
 zɪ yaa drɛ Abraam lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 12 ɛn "nyian bɛ,
 Abraam a Zuif 'nɔn nɛn 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, o
 tra -a. 'Pian 'vaa -e Abraam 'bɔ 'e 'kɔn o tra -a Bali
 'lɛ bɛ, te o yi -tɛra Bali da "le zɪ Abraam 'bɔ "e drɛ te
 e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

*'Ta wɔladɨ-peɨ-tɔ wɨnun da man "cɛɛ Bali Abraam
'sia min tɨglɨ 'a 'e 'lɛ dɨ*

13 Bali -tɔ "da Abraam lɛ 'nan, e 'trɛda -nɔan -yrɛ. 'Wɨ 'tɔwli zɨɛ yaa 'vɨ Abraam ci 'nɛnnun lɛ. Wa'a vɨɛ 'nan Abraam 'ta 'wɔla Bali -le -peɨ -tɔ wɨnun da, -yee "wɛan Bali 'wɨ zɨɛ -a 'vɨ -yrɛ "dɨ. 'Pian Bali Abraam 'sia min tɨglɨ 'a 'e 'lɛ -yee yi -tɛradɨ 'e da man, -yee "wɛan nɛn e -tɔ 'wɨ zɨɛ -a da -yrɛ. 14 "Te 'e 'kɔn 'nan 'ta wɔladɨ Bali -le -peɨ -tɔ wɨnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nɛn min dra 'wɨ zɨɛ -a "nɛn "blɨzan -a bɛ, "te maan ve 'nan yi -tɛradɨ Bali da a 'wɨ "tun "a. ɛn "nyian bɛ "te 'wɨ 'bɔ nɛn Bali -tɔ "da Abraam lɛ zɨɛ -a -ci "ka "dɨ.

15 Bali -le -peɨ -tɔ wɨnun 'bɛ min "paala Bali -le nyran -blɨdɨ wlu. Kɔɔ blamin -pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɨ -a dɨ. "Te Bali -le -peɨ -tɔ wɨ "ka "dɨɛ, "te -a srɛ wɨ "ka "dɨ.

16 -Yee "wɛan fɛ nɛn Bali -tɔ "da Abraam lɛ bɛ, e ya minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ -wee vɛ -a. "Yi "tun "nɛn Bali -a drɛ -wlɛ. Yaa drɛ zɨɛ 'nan -e Abraam kludanɔn pɛɛnɔn 'o -kɔla -a "nɛn "blɨdɨ -a. Zuif 'nɔn nɛn Bali -le -peɨ a -wɔb "bɛ, -te o yi -tɛra Bali da "le Abraam -le 'wɨ 'zɔ bɛ, o -kɔlamán -a "nɛn "blɨdɨ -a. ɛn 'lɛglɔn 'pɛɛ -jinɔn bɛ, -te o yi -tɛra Bali da "le Abraam -le 'wɨ 'zɔ bɛ, o -kɔlamán "nyian -a "nɛn "blɨdɨ -a. -Yee "wɛan min -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ, Abraam drɛ "le o tra -le 'wɨ 'zɔ.

17 ɛn 'wɨ zɨɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɨ Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɨ 'nan, Bali -a 'vɨ Abraam lɛ 'nan:

«'lɛglɔn "kaga "ji minnun pɛɛnɔn bɛ,

mɛɨn -tɔa "o tra -a.»

Bali 'lɛ bɛ Abraam drɛ "le -kaa tra -le 'wɨ 'zɔ. Bali nɛn e 'belidɨ -nɔan "minnun nɛn o kaa bɛ -wlɛ "bɛ,

-a da nɛn Abraam yi -tɛra. ɛn Bali 'bɔ zɪɛ, fɛ nɛn min 'ka tian -a yɪɛ 'e yɪɛ -a dɪɛ, yaa dra -e 'e 'kɔn.

¹⁸ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan, -a kludanɔn -taa "kɔnlɛ "kaga, ɛn e -taa "drɛlɛ "le 'lɛglɔn "kaga "jinɔn tra -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ zɪɛ -a -cin 'ka blamin ji 'nan e -kɔlaman 'lɛ sɔɔdɪ -a dɪ. 'Pian Abraam yi -tɛra "da 'nan 'e dra. ¹⁹ Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te Abraam lɛ -kɔlaman 'e bɔa -yaa tʊ. ɛn Abraam -a -tɔa 'nan 'e ciɪ 'nɛn 'yadɪ lɔ, ɛn yaa -tɔa "nyian 'nan 'e nan Sara ciɪ 'nɛn 'yadɪ lɔ, 'pian 'wɪnɪn zɪɛ ya'a Abraam "koe 'silɛ 'e da yi -tɛradɪ -a Bali da dɪ. ²⁰ ɛn 'wɪ 'bɔ nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e dra -yrɛ "bɛ, ya'a 'e 'ci -fɔɔlɛ "da "dɪ. 'Pian -yee yi -tɛradɪ Bali da 'pa "da, ɛn e Bali 'tɔ 'yi 'vɪ. ²¹ E yi -tɛra "da 'kpa 'nan, 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ -a -pɛ "sɔa -a drɛdɪ -a. ²² 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan Bali Abraam 'sia 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a.

²³ 'Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan Bali Abraam 'sia 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a bɛ, e 'ka Abraam 'saza 'le vɛ -a dɪ. ²⁴ 'Pian e ya -kaa 'bɔ 'le vɛ -a "nyian. Bali nɛn e -kaa san Zozi Crizi wluan -kanɔn 'va bɛ, e -kaa "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ -cee yi -tɛradɪ 'e da man. ²⁵ Zozi Crizi zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a -nɔn 'sraga bʊvɛ -a -kaa man -cee 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛan. ɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va 'nan -e -kaa kɔn min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ.

5

Yi -tɛradɪ Zozi da man nɛn Bali 'lee blamin yei -sɛan 'e cin va

¹ Bali -kaa 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ -cee yi -tɛradɪ Zozi da man. -Yee "wɛan 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'wɪ nɛn -kaa san Zozi Crizi -a drɛ bɛ, -yɛɛ -maan -fɔdɪ -trɔɔ a -kaa yei -kaa 'vale Bali -a. -Kaa man -wɛɛ 'nan 'e 'fʊ "da zɪɛ!
² -Kaa san Zozi Crizi 'bɔ 'bɛ 'si 'lɛ 'sʊ -cɛɛ 'nan, -e Bali

-le "yi 'e drε -cee vε -a. -Cee yi -teradı Zozi da man nεn -kaa sōnla 'si zıε -a da, εn Bali -le "yi drε -cee vε -a. -Yee "wεan -kaa ci 'e "nran, kōō -a -cin a -kaa 'ji 'nan Bali -le 'te 'san -taa "drεε -cee vε -a. ³ εn -te 'wı 'tōndōn bōa -kaa man oo, -kaa ci 'e "nran "nyian. Kōō -kaa -tōa 'nan, -te -kaa ya -kaa yra yınan bε, e -pōan 'sōdı -nōan -cεε. ⁴ εn -te -kaa -pōan 'sō bε, -cee yi -teradı Bali da "paa "da 'kpa 'plεble. εn -te -cee yi -teradı Bali da a 'plεble bε, te -kaa yiε yra Bali ε. ⁵ εn -cee yiε 'fōdı Bali ε zıε -a "nεn 'ka 'fo 'e "tun "dı. Kōō -kaa -tōa 'nan Bali -kaa ye "yi. Bali lei 'saun nεn yaa -nyran -kaa 'ji bε, -yεε 'wı zıε -a -cin -tōa -kaa 'ji.

⁶ Bali -kaa ye "yi, kōō tū nεn -kaa ya 'wı 'wlıdı "le 'plεble 'wlu bε, εn Crizi -ka -kaa 'wı 'wlıdı "drεnōn 'gυε -cee "wεan. 'Wı zıε e drε tū nεn Bali -a 'pla 'e 'bō 'a bε -a man. ⁷ Min -le 'wıdı "man -e 'e 'ka min tıglı 'leji bε e ya 'plεble. 'Pian -te min nεn e cı -yee min "yi "a bε, -nyrεn "bε e "we "man, -te e ya -kadı -a oo -e 'e 'fli -nōn -yee 'wı 'ji. ⁸ 'Wı nεn Bali -a drε bε, yaa -ci -kōōnman 'wein 'nan Bali -kaa ye "yi 'kpa tıglı. Kōō Crizi -kaa 'leji -ka 'wυ, te -kaa ya tian 'wı 'wlıdı "drεnōn 'a Bali 'ε.

⁹ εn Zozi Crizi -le -ka nεn yaa 'wυ bε -yee "wεan nεn 'bε nεn 'gυε Bali -kaa 'sia min tıglı 'a 'e 'ε. -Te Zozi Crizi 'wı zıε -a drε, te -kaa ya tian 'wı 'wlıdı "drεnōn 'a bε, 'bε nεn Bali -kaa 'sia 'e 'ε min tıglı 'a 'gυε, -mε "wı nεn e -taa -a drεε -cεε? Maan ve 'cεε 'nan, yi nεn Bali tin -tea 'tredanōn da bε, Zozi -kaa "sia Bali -le nyran -blıdı wlu -kpō. ¹⁰ εn "nyian bε, te -kaa ya tian Bali 'nanmannōn 'a bε, εn Bali -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale 'waa 'e 'pı -le -kadı -a. -Te e 'wı zıε -a drε te -kaa ya tian -a 'nanmannōn 'a bε, 'bε nεn -kaa drε -a beenun -a 'gυε, -mε "wı nεn e

-taa -a drελε -cεε? Maan ve 'cεε 'nan, -a -pι Zozi Crizi -le wluandi -kanōn 'va bε, -yee "wεan nēn Bali -taa -kaa 'silε 'wι 'ji, -e 'belidi nēn ya'a 'nyaan diε 'e drε -cee vε -a. ¹¹ 'Pian -a pεεnōn "cεε di. 'Bε 'bō nēn 'gυε, -kaa san Zozi Crizi -kaa yei "sēn 'e cin va -kaa 'vale Bali -a. 'Wι zιε -yee "wεan ci "nrandi -dan a -kaa 'lō Bali va zia.

Zozi Crizi 'bε min "sia -kadι lō en e 'belidi -nōn -yrε

¹² Min -tōwli "le 'wι 'wlidi "nēn yaa drε bε, -yεε -maan 'wι 'wlidi "drēdi wla 'trēda. En 'wι 'wlidi "drēdi zιε, e -ta -kadι -a. Min 'bō 'tō nēn Adan. 'Wι nēn yaa drε bε, -yεε -maan min -tōvυ pεεnōn 'wι 'wlidi drε, en -kadι 'pla o man. ¹³ 'Wι zιε -yεε -kōōnman 'nan, tυ nēn Bali 'ka tian -yee -pei -tō wι -nōnλε Moizi ε diε, te blamin 'wι 'wlidi "dra 'trēda. 'Pian tυ zιε -a man bε, 'wι 'wlidi "drēdi 'ka Bali -le -pei srēdi -a di, kōō te Bali 'ka tian -a -nōnλε Moizi ε di. ¹⁴ 'Bε a zι, 'pian -e 'e 'sia Adan tυ va -trilii -e 'e bō Moizi tυ va bε, te minnun -kaaman. Minnun 'bō nēn wa'a Bali wei -fōλεa 'o "trōēn -sru "le Adan -a drε bε -yee 'wι 'zυ diε, te o -kaaman.

E ya "le 'an vι 'cεε 'nan 'wι -mie -ji zia bε, Adan 'lee Crizi 'o cin 'sia. ¹⁵ 'Pian Adan -le 'wι 'wlidi "nēn yaa drε bε, -a "nēn "wι 'ka "le Bali -le "yi "nēn e -ta -a 'trēda bε -a "nēn "wι -le 'wι 'zυ di. Fε nēn maan ve zιε -yεε ci 'nan, -kaa -tōa 'nan, minnun pεεnōn -kaaman Adan -le 'wι 'wlidi "drēdi -le "wεan. 'Pian 'bε nēn 'gυε, Bali -le "yi drε minnun pεεnōn 'le vε -a min -tōwli "le "wεan. Min zιε Zozi Crizi nēn. -A va nēn Bali ciula en e 'yee "yi "nōn -cεε 'e 'ciuladi "da. ¹⁶ -Yee "wεan Bali -le "yi "nēn e -ta -a 'trēda bε, -a "nēn "wι 'ka "le Adan -le 'wι 'wlidi "nēn yaa drε bε -a "nēn "wι -le 'wι 'zυ di. Kōō Adan 'wι 'wlidi "tυ drε en Bali tin -tε "da. 'Bε nēn 'gυε blamin -le 'wι 'wlidi "a "kaga,

'pian "yi "nēn Bali -a drē blamin lē 'e "tun "bē, -yēē -maan Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lē.

¹⁷ Maan ve "nyian 'nan, min -tōwli "lē 'wī 'wliđı "nēn yaa drē bē, -yēē -maan -kadı 'pla blamin man. -Te 'bē a zīē, 'bē nēn Bali "yi drē -cēē 'e 'ciula "da ēn e -kaa 'sia 'e 'lē min tīglī 'a 'gūē, -mē "wī nēn e -taa -a drēlē -cēē? Maan ve 'cēē 'nan, 'wī nēn Zozi Crizi -a drē bē, -yēē -maan 'belidı nēn ya'a 'nyaan dīē e ya -cēē vē -a.

¹⁸ 'Wī 'kpa nēn! 'Wī 'wliđı "tōwli "nēn min -tō -a drē bē, -yēē -maan ēn min -tōđv pēēnōn a Bali -le tin -tēđı min da wlu. ēn "nyian bē, 'wī tīglī 'tōwli "nēn min -tō -a drē bē, -yēē -maan Bali minnūn pēēnōn 'sia min tīglī 'a 'e 'lē ēn e 'belidı -nōn -wlē. Crizi -le -kadı yiba "plan da bē -nyrēn. ¹⁹ Min -tōwli "lē Bali wei nēn yaa -fōla 'e "trōēn -sru "bē, -yēē -maan ēn min "kaga drē 'wī 'wliđı "drēnōn 'a. -A -tōwli "nēn "nyian, min -tōwli "lē 'ta wōladı Bali wei da bē, -yēē -maan min "kaga -kōlaman drēđı -a min tīglī 'a Bali 'lē.

²⁰ ēn -mē "lē "wēan nēn Bali -ta -pei -tō wūnūn -a "mēn? E -ta -a 'nan -e blamin 'e -tō 'nan 'e ya -pei -tō wī "kaga "srēzan -a. 'Pian fēnan nēn Bali -le -pei -tō wī cī 'e srēđı "kaga "bē, -a fē 'bō 'nan nēn Bali -le "yi -ciala "da "nyian. ²¹ Kōđ 'wī 'wliđı "drēđı 'bē -maan -kadı 'pla blamin man. ēn Bali -le "yi 'bē -maan Bali min "siala 'e 'lē min tīglī 'a -e 'e 'belidı nēn ya'a 'nyaan dīē -a -nōn -yrē. 'Wī nēn -kaa san Zozi Crizi -a drē bē, -yēē -maan 'belidı zīē e dra -cēē vē -a.

6

'Wī 'wliđı "drēđı 'ka Zozizan 'sōlē đı

¹ 'Wɪ nɛn an 'sia -a vɪnan zɪɛ -a -ci nɛn 'nɔn? -A -ci nɛn 'nan Zozizan 'fo 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, 'dʊ -e Bali 'e 'yee 'yi "nɔn -yrɛ 'e 'ciɪladɪ "da? ² -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ. -Ka'a 'kɔlamɛn -e -kaa drɛ zɪ dɪ, kɔɔ -kaa ya "le minnɪn nɛn o kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ va zɪa bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.

³ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -kaa pɛɛnɔn nɛn o -kaa -batize drɛ bɛ, -kaa drɛ Zozi Crizi nun -a -tʊwɪ, ɛn -kaa ka waa 'e cin va. ⁴ -Yee "wɛan -kaa -batize drɛdɪ bɛ, e ya "le -cɛɛ ka -kaa 'vale Zozi Crizi nun -a ɛn o -kaa 'wʊ 'e cin va. E drɛ zɪɛ 'nan -e -cee ta wʊ -pɛ 'e 'kɔn 'e -trɛ, "le zɪ -kaa "tɪ Bali -le 'plɛblɛ Zozi Crizi wluan -kanɔn 'va ɛn -yee ta wʊ -pɛ drɛ 'e -trɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

⁵ 'Wɪ 'kpa nɛn! -Kaa -batize drɛdɪ bɛ, e ya "le -kaa drɛ Crizi nun -a min -tʊwɪ "a -yee -kadɪ -ji. -Yee "wɛan Crizi -le wluandɪ -kanɔn 'va bɛ, -kaa ya "nyian "le min -tʊwɪ "le 'wɪ 'zʊ -kaa 'vale waa. ⁶ -Kaa -tɔ 'nan, min nɛn -kaa cɪ -a "nɛn 'e tɛdɛ bɛ, -yɛɛ ka 'o 'vale Crizi -a! -Yee "wɛan -cee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ 'kɔlɛ nɛn -kaa da 'gʊɛ -a -nan a 'e 'nyandɪ. E drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'e vɪlɛ 'e 'kɔn "nyian -kaa da dɪ. ⁷ Kɔɔ min nɛn e -ka bɛ, tɛ 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'ka "nyian "da "dɪ.

⁸ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, -kaa ka -kaa 'vale Crizi -a. -Yee "wɛan -kaa yi -tɛra "da tɪglɪ 'nan, Crizi -le 'belɪdɪ bɛ, -kaa -taa "kɔnlɛ "nyian -a "nɛn "blɪnɔn 'a -kaa 'vale waa. ⁹ Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan, Crizi nɛn e wluan -kanɔn 'va bɛ, ya'a "nyian kaa dɪ. ɛn -ka -le 'plɛblɛ 'ka "nyian "da "dɪ. ¹⁰ Crizi -ka 'e 'pa -a -tʊwɪ ɛn yaa drɛ 'li "fo "le vɛ -a. 'Wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'lɛ 'ka "va 'zia. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ -a yɪɛ a "man, ɛn Bali nɛn yaa "sua.

11 -A -tōwli "nēn 'e 'kōn 'cee vε -a "nyian. 'Ka -tō 'nan, ka ya "le minnun nēn o kaa, εn 'wι 'wliδι "le 'plēble 'le 'ka o va zia bε -wee 'wι 'zυ. 'Pian 'bε nēn 'gυε, ka drε min -tōwli "a 'ka 'vale Zozi Crizi -a, -yee "wεan 'ka yiε a "man Bali -le vε -a, εn kaa "sua.

12 -Yee "wεan te 'ka 'wι "man -e 'wι 'wliδι "nēn 'e 'ka 'pla δι! -Yεε ci "le 'ta wυladι 'ka 'bō 'ci 'sō winun -wliδι "da -le 'wι 'zυ. 13 Εn "nyian bε, te 'ka 'man mēnnun -nōn 'wι 'wliδι "drēδι le -e 'o drε 'wι 'wliδι "le 'nyranman 'pa vε -a δι. 'Pian 'ka 'fli 'nōn Bali ε "le minnun nēn o wluan -kanōn 'va εn o yiε a "man "bε -wee 'wι 'zυ. Εn 'ka 'man mēnnun -nōn Bali ε, Bali -le 'wι 'yi "drε vε -a. 14 Maan ve 'cεε 'nan, 'wι 'wliδι "le 'plēble 'ka "nyian kōan 'ka da δι. Kōō Bali -le "yi drε 'cee vε -a, -pei -le 'plēble 'ka "nyian 'ka da δι.

'Wι 'yi "drēδι Zozizan 'sō

15 -Te maan 'vι 'nan, Zozinōn a Bali -le "yi 'wlu -le "wεan -pei -le 'plēble 'ka "nyian o da διε, -a -ci nēn 'nan, -si a 'e 'nōndι -wλε -e 'o 'fυ 'wι 'wliδι "drēδι man? -Cεjε, e 'ka zi "fo "δι. 16 Kaa -tōa 'ka 'bō -a 'nan, -te min wυ "man 'nan 'e dra min -tυ 'suzan 'a bε, e 'nyranman "paa 'e 'tazan zιε -yrε εn e 'ta wυla -a wei da. Te e drε 'siεn "le 'e 'tazan -le nōan -le 'wι 'zυ. -A -tōwli "nēn "nyian 'cee vε -a. -Te ka wυ "man εn 'wι 'wliδι 'ka 'pla bε, te ka drε "le 'wι 'wliδι "le nōan -le 'wι 'zυ. 'Wι nēn e -taa "bōλε 'ka man -a 'le 'srannan "bε, -nyrēn -kadι -a. Εn -te ka wυ "man 'nan ka 'ta wυla Bali wei da bε, te ka drε "le Bali -le nōan -le 'wι 'zυ. 'Wι nēn e -taa "drēλε 'cee vε -a -a 'le 'srannan "bε, -nyrēn 'nan Bali 'ka "siala min tγlι 'a 'e 'λε.

17 -Kaa Bali muo "fō! Kōō 'li 'e tεδε bε, ka ya "le 'wι 'wliδι "le nōannun -le 'wι 'zυ. 'Pian 'bε nēn 'gυε,

Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa paa 'ka 'ji bɛ, ka wɪ
 "man 'ka 'ci 'fidaa 'a, ɛn ka ya 'ta wɔlanan "da. ¹⁸'Wɪ
 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'ka da dɪ. Ka drɛ "le Bali
 -le nɔannun -le 'wɪ 'zɔ 'nan -e 'ka 'wɪ "yi "drɛ.

¹⁹ Ka ya blaminun -a, -yee "wɛan 'wɪnun nɛn
 blamin -a ve bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrɔn ɛn an cɪ
 'wɪnun 'gʊɛ -a vɪnan. 'Li 'e tɛdɛ bɛ, 'ka 'man mɛnnun
 -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ -a
 drɛdɪ lɛ, ɛn ka Bali -le -pei -tɔ wɪnun srɛ -pɛ "kaga
 "ji. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'ka 'man mɛnnun bɛ, 'ka -nɔn
 Bali lɛ 'wɪ "yi "drɛ vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan
 'cee 'ta wɔ -pɛ -taa 'sɔlɛ Bali lɛ.

²⁰ Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan,
 tɔ nɛn ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lɔ "le nɔan -le 'wɪ 'zɔ
 bɛ, te 'wɪ "yi "drɛdɪ "cɛɛ -kaa "paala dɪ. ²¹ ɛn tɔ zɪɛ -a
 man bɛ -mɛ "nɛn kaa 'yɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -ji? Maan ve
 'cɛɛ 'nan, 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -te ka ya 'ka 'ci "nrɔnnan 'wɪ
 zɪɛ -a da bɛ, -a 'yra 'ka -tɛa 'sɪɛn. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan -a
 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

²² 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka 'ka "nyian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ
 lɔ "le nɔan -le 'wɪ 'zɔ dɪ. Ka ya Bali 'sunan "le -yee
 nɔannun -le 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan 'cee
 'ta wɔ -pɛ -taa 'sɔlɛ Bali lɛ, ɛn -a 'le 'srannan "bɛ
 Bali 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan 'cɛɛ. ²³ 'Wɪ
 'wɪdɪ "drɛdɪ man -pan nɛn -kadɪ -a. 'Pian Bali -le
 "yi "nɛn yaa -nɔn -cɛɛ 'e "tun "bɛ, -nyrɛn 'belidɪ nɛn
 ya'a 'nyaan dɪɛ -a. Ka drɛ min -tɔwɪ "a 'ka 'vale Zozi
 Crizi -a, -yee "wɛan 'belidɪ zɪɛ e drɛ -cee vɛ -a.

7

-Pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian Zozinɔn da dɪ

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, ka -peinun -tɔa. ɛn kaa -tɔa
 'nan, -te min -ka bɛ, te -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian "da

"di. ² An -kōlaman maan -kōnman lı 'padı 'lee -kōnnen 'padı man. -Pei "e 'nan, lımōn nen e -kōnnen 'pa bε, -te -a -sran yie a tian "man "bε, ya'a 'sia 'e 'sran zıε -a wlu 'li "fo "di. 'Pian -pei -a -si -nōn -yrε 'nan, -te -a -sran -ka bε, e -kōlaman -e 'e -kōnnen pee 'pa. ³ -Te -a -sran yie a tian "man, εn e -kū -klōnmōn pee -va bε, te e 'wı 'wlıdı dre -kōnnen -wεεdı -a. 'Pian -pei -a -si -nōn -yrε 'nan, -te -a -sran -ka bε, e -kōlaman -kūdı -a -klōnmōn pee -va, 'nan -e 'o cin 'pa. 'Wı zıε e 'ka -kōnnen -wεεdı -a "fo "di.

⁴ 'An "būi Zozinōn, 'wı 'tūwlı zıε an -kōlaman maan -kōnman 'ka man. Zozi Crizi -ka yiba "plan da, εn ka dre min -tūwlı "a 'ka 'vale waa. E ya "le 'cee -kadı -le 'wı 'zū -pei -va zia. 'Bε nen 'gūε, ka dre 'sien min nen e wluan -kanōn 'va bε -yee vε -a. E dre zı 'nan -e -kaa Zozinōn bε, -kaa Bali 'su 'wı "yi "dređı -a.

⁵ 'Li 'e tēδε te -ka'a tian dreλε Zozi 'le vε -a dıε, te -kaa 'ta wōla -kaa 'bō 'ci 'sō wıwun -wlıdı "da. εn -pei 'bō 'le 'plēble 'bε 'ta -tōa -kaa man -kaa 'bō 'ci 'sō 'wıwun zıε -a da ta wōdı -a. -Yee "wεan 'wıwun nen -a 'le 'srannan "a -kadı -a bε, -kaa dre. ⁶ 'Pian 'bε nen 'gūε, -pei -le 'plēble 'ka "nyian -kaa da dı. -Kaa ya "le min -kadı -le 'wı 'zū -pei -va zia. -Yee "wεan -kaa ya Bali 'sunan -pε -trε -ji 'ta wōladı -a 'wı nen Bali lei 'saun -a 've bε -a da. -Ka'a 'ta 'wōla "nyian -pei -tō wıwun da -e -kaa Bali 'su "le zı waa dra 'e tēδε bε -yee 'wı 'zū dı.

-Pei 'bε -maan blamin -a -tōa 'nan e ya 'wı 'wlıdı "drežan -a

⁷ -Te maan 'vı 'nan, -pei 'le 'plēble 'bε 'ta -tōa -kaa man εn -kaa 'wı 'wlıdı "dra bε, -a -ci nen 'nan -pei a 'wı 'wlıdı "a? -Cejε, e 'ka zı "fo "di. 'Pian -kaa -tōa 'nan, "te -pei "ka "dıε, "te fε nen e cı 'wı 'wlıdı "a bε

blamin 'ka -a tōa dī. Fē nēn maan 'vī zīē -yēē cī 'nan, blamin cī 'sō wīnun a -wīdī, -kaa -tōa zī, kōō -pei -a 'vī 'nan: «Te blamin 'bli 'e bō fē nēn e 'ka -yee vē -a dīē -a man dī.» ⁸ 'Wī nēn -pei -a 'vī zīē, -a 'bō nēn 'wī 'wīdī "a 'si, ēn e 'plēblē 'sia 'an da -a. -A -nan nēn an 'wī 'wīdī 'tō 'tōdō pēēnōn drēdī 'sia. Fē nēn maan 'vī zīē -yēē cī 'nan, tō nēn -pei "ka "dīē, 'wī 'wīdī 'ka 'plēblē 'silēa 'an da dī. ⁹ Kōō 'e tēdē bē, -pei -le 'plēblē 'ka 'an da dī. Tō zīē -a man bē te 'an 'man yra flu. 'Pian tō nēn -pei 'plēblē "siala 'an da bē, zī e 'bō bē, -a -nan nēn 'wī 'wīdī 'plēblē 'sia 'an da, ¹⁰ ēn an drē min -kadī -a Bali 'lē. 'Wī 'kpa nēn, Bali 'yee -pei -tō wīnun -nōn min lē 'nan -e 'e 'belidī yī. 'Pian -pei zīē yaan 'nōn -ka lē. ¹¹ Fē nēn maan 'vē zīē -yēē cī 'nan, tō nēn -pei 'plēblē 'sia 'an da bē, -a -nan nēn 'wī 'wīdī 'plēblē 'sia 'an da "nyian. Yaan see paa, 'nan 'an -pei -tō wīnun srē ēn yaan -nōn -ka lē. ¹² 'Pian -pei 'bō "fo "bē e ya Bali -le vē -a. ēn -pei -tō wīnun pēēnōn bē, e ya 'saun Bali 'lē, e ya tīglī, ēn e ya 'kpa.

¹³ Fē nēn e cī 'kpa bē, e -kōlaman e min -nōan "ka lē? -Cējē, -pei "cēē min -nōn -ka lē dī. 'Wī 'wīdī 'bē drē. -Pei nēn e cī 'kpa bē, yaa 'si ēn 'yaan see paa 'a, 'nan -e 'yaan 'nōn -ka lē. 'Wīnun zīē -a drēdī 'bē -maan minnūn pēēnōn -yēē -wīdī "cī 'yī.

¹⁴ -Kaa -tōa 'nan, -pei -tō wīnun 'si Bali va. 'Pian 'an 'bō 'gūē, blamin nēn 'maan, ēn an ya 'wī 'wīdī 'lō "le -yee nōan -le 'wī 'zō. ¹⁵ 'An drē wīnun 'ka 'sia 'an 'bō 'va dī. Kōō 'wī nēn an cī "vale 'an dra bē, ma'an 'bē dra dī. 'Pian 'wī nēn -a drēdī 'wī "naan 'an man bē, -a 'bō nēn maan dra. ¹⁶ 'Wī zīē -yēē -kōōnman 'nan, an Bali -le -pei -tō wīnun "siala 'wī "yī "a. Kōō an 'ka "vale 'an 'wī 'wīdī "nēn maan dra zīē -a dra dī. ¹⁷ 'Mēn "cēē 'wī 'wīdī 'bō zīē -a dra 'an yīē man

dī. 'Pian 'wī 'wliđī 'bō nēn an drē-yrō "le nōan-le 'wī 'zū bē-yēē 'ta -tōa 'an man, ēn maan dra.

18 Maan -tōa 'nan, 'an 'bō blamin 'gūē, 'wī 'yi "drēđī 'ka 'an nyēn va dī. Kōō an ya "vale 'an 'wī 'yi "dra, 'pian 'an 'pē 'ka 'sōa -a drēđī -a dī. 19 'Wī 'yi "nēn -a -cin cī 'an 'jī "le 'an drē bē, ma'an 'bē 'dra dī, 'pian 'wī 'wliđī "nēn an 'ka "vale 'an dra dīē -a 'bō nēn maan dra. 20 Ēn -te an 'wī zīē -a dra bē, yaa -kōōnman 'nan, 'mēn "cēē dra 'an yīē man dī. 'Pian 'wī 'wliđī 'bō nēn an drē-yrō "le nōan-le 'wī 'zū bē -yēē 'ta -tōa 'an man, ēn maan dra.

21 'Wīnun 'bō nēn maan dra zīē, -yēē -maan maan -tōa 'nan, 'wī "yi "cin a 'an 'jī 'nan 'an drē, 'pian mēēn "tūē -e 'an 'wī 'wliđī "drē. 22 'Mēn cī "nrōndī va bē, an Bali -le -pei -tō wīnun "siala 'wī tūghī 'a "le 'an 'ta wūla "da. 23 'Pian 'an drē wīnun -ko -si pee da zia. -Si pee zīē e ya -si nēn e 'ka "vale Bali -le -pei 'e 'kōn dīē -a. 'Ta wūladī -si zīē -a da bē, -yēē 'an drē 'wī 'wliđī 'lō "le -yēē nōan-le 'wī 'zū. Ēn an 'wī 'wliđī "dra.

24 'Wī -dan 'bē 'bō 'an man. -Tī nēn maan ye -e 'yaan 'sū 'wī zīē -yrō? Ēn -tīē 'an "sia -ka -lō? 25 An -ciala Zozi Crizi -va -e 'an -kaa "tī Bali muo "fō, kōō -yēē 'wī zīē -a drē.

Maan 'le -sēanla -a vīđī -a 'nan, 'mēn cī "nrōndī va bē, an drē Bali -le -pei -lō "le -yēē nōan-le 'wī 'zū. 'Pian 'an drē wīnun va bē, an ya 'wī 'wliđī 'lō "le -yēē nōan-le 'wī 'zū.

8

Bali lei 'saun 'bē Zozizan "paala

1 'Bē nēn 'gūē, minnūn nēn o drē Zozi Crizi -le vē -a bē, Bali -le tin -tēđī o da 'si o man. 2 Kōō Bali lei

'saun 'bε o "paala. -Yee "wεan 'belidı 'kpa drε -wee vε -a, εn o drε min -tɔwli "a o 'vale Zozi Crizi -a. 'Wı zıε -yee "wεan o 'sɔ 'wı 'wlıdı "le 'plεble 'lɔ, εn -ka -le 'plεble 'ka "nyian o da dı.

³ -Kaa ya blaminnun -a -le "wεan bε, Bali -le -pei 'ka -kɔlale 'wı 'wlıdı "le 'plεble 'sidı -a -kaa da dı. 'Pian Bali -a drε. 'E 'pı 'pa 'sia 'trɛda "le blamin -le 'wı 'zɔ. εn e tin -tε "da blaminnun -le 'wı 'wlıdı "drɛdı man. E -ka 'wı zıε -a -ji. ⁴ Bali 'wı zıε -a drε 'nan -e 'wı nɛn -pei -a 'vı bε 'e drε -cee vε -a. 'Wı zıε -nyrɛn 'nan, -kaa -kɔan "min tıglı 'a Bali 'lε. E ya -kaa nɛn -ka'a 'ta 'wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wınnun da dı, 'pian -kaa 'ta wɔla 'wı nɛn Bali lei 'saun -a ve bε -a da bε -cee vε -a.

⁵ Fε nɛn maan ve zıε -yεε ci 'nan, minnun nɛn o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wınnun da bε, o 'bɔ 'ci 'sɔ wınnun nɛn waa -wεεman. 'Pian minnun nɛn Bali lei 'saun 'bε o "paala bε, 'wı nɛn e "sia Bali lei 'saun 'va bε, -a 'bɔ nɛn waa -wεεman 'nan 'o dra. ⁶ Maan ve 'cεε 'nan, 'ta wɔladı min 'bɔ 'ci 'sɔ wınnun da bε, -a 'le 'srannan "nɛn -kadı -a. 'Pian min nɛn yaa -wεεman 'nan, 'e 'ta wɔla 'wı nɛn Bali lei 'saun -a ve bε -a da bε, 'belidı nɛn ya'a 'nyaan dıε e ya -yee vε -a. εn -fɔdı -trɔɔ a -yee vε -a. ⁷ Min nɛn e 'ta wɔla 'e 'bɔ 'ci 'sɔ wınnun da bε, e ya Bali 'nanmanzan 'a. Kɔɔ ya'a 'ta 'wɔla Bali -le -peinnun da dı. εn 'wı 'kpa, -a san 'ka 'kɔlaman -a drɛdı -a "fo "dı. ⁸ -Yee "wεan minnun nɛn o 'bɔ 'ci 'sɔ wınnun 'bε o "paala bε, wa'a 'kɔlaman -e 'o 'sɔ Bali lε "fo "dı.

⁹ 'Cee vε bε, 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wınnun "cεε 'ka "paala "nyian dı, 'pian Bali lei 'saun nɛn. -Te e ya 'wı 'kpa -a 'nan Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ bε, -a -nan nɛn e 'ka "paala. Maan ve 'cεε 'nan, min nɛn Crizi lei 'saun 'ka -yrɔ "dıε, te -a san 'ka Crizi -le vε -a dı. ¹⁰ 'Pian

'cee vε bε, 'ka 'vale Crizi -a ka drε "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ. 'Bε nɛn 'gʊε, 'ka po -le -kɔndɪ "le 'srɛnnan "nɛn -kadɪ -a, ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ drε "le "wεan. 'Pian Bali 'ka drε min tɪglɪ 'a 'e 'lε, -yee "wεan Bali lei 'saun 'belidɪ -nɔn 'cεε. ¹¹ Bali 'bε Zozi Crizi wluan -kanɔn 'va. -Yee "wεan kaa nɛn Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ bε, Bali 'bɔ 'belidɪ -nɔan 'ka po nɛn e -taa "kalε bε -yrε. Kɔɔ ka drε "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a.

¹² 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a ve -cεε bε, -a da nɛn -kaa 'ta wɔla. -Yεε cɪ -kaa da "le fɪɛn -le 'wɪ 'zɔ. 'Pian wa'a vɪlε 'nan -kaa 'ta wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnʊn da dɪ. ¹³ Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, -te ka 'ta wɔla 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnʊn da bε, -a 'le 'srɛnnan "nɛn -kadɪ -a. 'Pian -te ka Bali lei 'saun 'tʊɪ ɛn e 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnʊn yɪ -ka bε, 'belidɪ dra 'cee vε -a.

¹⁴ Minnʊn pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun o "paala bε, o ya Bali -le 'nɛnnʊn -a. ¹⁵ Lei nɛn Bali -a -nɔn 'cεε bε, -a -ci "cεε 'nan, ka ya Bali -le nɔannʊn nɛn o "kɫanman Bali lɔ bε waa dɪ. 'Pian -a -ci nɛn 'nan, ka drε Bali -le 'nɛnnʊn -a. -Yee "wεan nɛn -kaa -kɔlamʊn Bali laabʊdɪ -a -kaa "tɪ -baba. ¹⁶ Bali lei 'saun 'bɔ 'bε -cin -tɔa -kaa 'ji 'nan, 'wɪ 'kpa, -kaa ya Bali -le 'nɛnnʊn -a. ¹⁷ -Yee "wεan -te -kaa ya Bali -le 'nɛnnʊn -a bε, "yɪnʊn nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e dra 'yee minnʊn lε bε, -kaa blɪnan a "va. -Kaa blɪnan a "va -kaa 'vale Crizi -a. Kɔɔ 'bε nɛn 'gʊε, -te -kaa ya -kaa yra yɪnan Crizi -le "wεan bε, e dra 'wɪ 'kpa -a -e Bali 'e 'tɔ -dan -nɔn -cεε -kaa 'vale Crizi -a tʊ -fɔla "da "ji.

Zozinɔn -taa "drεlε Bali -le -dan "nɛn "blɪnɔn 'a

¹⁸ Maan -tɔa 'nan, Bali -le -dan nɛn -kaa -taa "drεlε -a "nɛn "blɪnɔn 'a bε, e "mlɪan yra yɪdɪ nʊn pɛɛnɔn nɛn -kaa man tʊ 'gʊε -a -ji bε -a da. ¹⁹ 'Wɪ

'kpa, Bali -le -dan zιε e -taa "dreλε Bali -le 'nennun -le vε -a tv -fōla "da "ji. -Yee "wεan Bali -πε dre fenun pεenōn 'ci 'kla "tra yi zιε -a -pendι -a dι. ²⁰ Kōō Bali -πε dre fenun zιε o ya -nan 'e "tun, εν yi -tv bōa "βε -e o -nan 'e 'nyan. Bali -πε dre fenun 'bō "cεε wεε 'nan 'e dre zi dι, Bali 'bō 'βε 'vι 'nan 'e dre zi. 'Pian Bali 'tō "da 'nan, ²¹ yi -tv bōa "βε, -ka -le 'pleble zιε e "sia o da. Tv zιε -a man βε 'belidι nen Bali -le 'nennun -le vε -a βε, e -kōan -wee vε -a "nyian.

²² -Kaa -tōa 'nan, Bali -πε dre fenun pεenōn βε, o "koe "a -nyannan, εν o ya -trunna "le limōn nen e -fō -srunan βε -yee 'wι 'zv.

²³ 'Pian Bali -πε dre fenun 'bō 'saza "cεε dι, -kaa 'bō "nyian -kaa nen Bali 'yee lei 'saun 'nōn -cεε fe 'tεde -a βε, -kaa ya -trunna -kaa 'ji. -Kaa ya yi nen Bali -kaa dra 'yee 'nennun -a 'e 'va nun βε -a -pennan. Tv zιε -a man βε, -ka -le 'pleble 'ka 'kōan "nyian -kaa da dι.

²⁴ Βε nen 'gvε -kaa 'bli a "da 'nan, -kaa ya -kaa 'sidι 'wι 'ji, 'pian -a -ci 'ka tian 'e bōladι 'wein dι. Kōō -te fe nen min 'bli -a -yρε 'nan yaa 'yι βε, wa'a "nyian -a ve 'nan -a 'bli -a -yρε "dι. Fe nen min -a ye 'e yiε 'a βε ya'a 'kōlaman -e 'e vι 'nan 'e 'bli a -yρε "dι. ²⁵ 'Pian -cee vε βε, fe nen -ka'a ye tian -kaa yiε -a dιε, -a le nen -kaa 'bli a, εν -kaa 'man a 'e -srandι -a man -pendι -a.

²⁶ Bali lei 'saun 'βε -tōa -kaa 'wlu 'wι zιε -a dre dι -a. -Kaa "koe 'ka -kaa da dι, εν zi kō -kaa 'wι tin 'ba Bali le βε, -ka'a tōa dι. -Yee "wεan nen Bali lei 'saun 'bō 'βε -tōa -kaa 'wlu -e 'wι nen blamin 'ka 'kōlaman -a vidι -a dιε 'e vι Bali le. ²⁷ Εν Bali 'bō nen e min ci wι -tōa "βε, 'wι nen Bali lei 'saun ci "vale 'e ve βε, yaa -ci maan. Kōō minnun nen o ci Bali -le vε -a βε, o le

nɛn Bali lei 'saun Bali trv "baa "le zɪ Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zv.

²⁸ -Kaa -tɔa 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa Zozinɔn man bɛ, Bali -a dra -e 'e 'kɔn -wee 'wɪ 'yi "a. Kɔɔ o Bali ye "yi, ɛn e o laabv "le zɪ e cɪ -a 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bɛ -yee 'wɪ 'zv. ²⁹ Minnun nɛn Bali o 'si "va 'e 'cɛn bɛ, e o 'pla 'e 'cɛn 'nan, o -taa "drɛlɛ "le 'e 'pɪ -le 'wɪ 'zv. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -a 'pɪ 'e 'kɔn "bɔvunun "kaga zɪɛ o yei 'nɛn flin -a. ³⁰ Minnun nɛn Bali o 'pla 'e 'cɛn bɛ, e o laabv. ɛn o 'bɔ nɛn e o laabv bɛ, e o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ɛn o 'bɔ nɛn e o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, e 'tɔ -dan nɔn -wlɛ.

Bali -le blamin yɪdɪ "yi "bɛ -a -kɔn "manvɛ "ka "dɪ

³¹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le 'e -kaa "koe "tɔ -kaa da. Kɔɔ -te Bali a -kaa va zia bɛ, min 'e 'ci "paa -kaa man, 'pian ya'a -kɔlaman 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a -cɛɛ "fo "dɪ.

³² Bali 'ka 'e 'pɪ 'tɔvlɛ 'e "tun "dɪ, yaa -nɔn 'sraga bɔvɛ -a -kaa pɛɛnɔn man. -Yee "wɛan e 'wɪ "yi pɛɛnɔn dra -cɛɛ -kaa 'vale -a -pɪ -a. ³³ Minnun nɛn Bali o 'si "va 'nan 'o 'kɔn 'yee vɛ -a bɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔdɪ -a o man dɪ. Kɔɔ Bali o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ.

³⁴ 'Wɪ 'kpa nɛn, min -tɔ 'ka 'kɔlaman tin -tɛdɪ -a o da dɪ. Kɔɔ Zozi Crizi -ka -wee "wɛan. ɛn "nyian bɛ, e wluan -kanɔn 'va, ɛn e ya Bali -pɛ "yi "da 'nan te e Bali trv "baa -kaa Zozinɔn 'le 'wɪ man.

³⁵ Crizi -le -kaa yɪdɪ "yi zɪɛ, -mɛ 'bɛ -kɔlaman -kaa 'sidɪ -a -a -sru? -Te e ya yra yɪdɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya "klandɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'tɛ 'padɪ min da -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya dra -tɛdɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'yalɛ -tɛdɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya

'wɪ bədɪ min man -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. En -te e ya -kadɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ³⁶Wɪnun zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Kv drɛ 'yie vɛ -a -le "wɛan

tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ,

'kɔ 'ta a 'e "fluladɪ -ka ɛ.

En minnun 'kɔ "siala 'blanun nɛn o ya -tɛvɛ -a bɛ waa.»

³⁷ 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, -kaa wulo bɔala "va. Bali nɛn e -kaa 'yɪ "yi "bɛ, -yɛɛ dra -e -kaa wulo 'e bɔla "va. ³⁸ Maan -tɔa 'kpa tɪglɪ 'nan, fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -yɛɛ yɪdɪ "yi -sru "dɪ. -Te e ya -kadɪ -a oo, ɛn -te e ya 'belidɪ -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa oo, ɛn -te e ya lei -wɪdɪnɔn -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya tɔ 'gɔvɛ -a -ji fɛnɔn -a oo, ɛn te e ya tɔ nɛn e -taa "bɛ -a -ji fɛnɔn -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya fɛnɔn nɛn o min "paala bɛ waa oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ.

³⁹ 'O 'kɔn laji oo, ɛn 'o 'kɔn 'trɛda oo, wa'a 'kɔlaman -e 'o -kaa 'si -a -sru "dɪ. 'Wɪ 'kpa nɛn, Bali -pɛ drɛ fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si Bali -le blamin yɪdɪ "yi -sru "dɪ. Yɪdɪ "yi zɪɛ Bali ciɪla -kaa san Zozi Crizi -va ɛn yaa -ci kɔɔn -cɛɛ.

9

Izrael 'nɔn -mienun Bali -le 'yi "fɔla 'o "trɛɛn -sru

¹ 'Wɪ nɛn an "ta -a ve 'gɔvɛ, Crizi -a -tɔa 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn. 'Wɪlu "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali lei 'saun -a -tɔa "nyian 'nan 'wɪ 'kpa nɛn, ɛn 'mɛn 'ci "nrɔndɪ 'ka tin

tεa 'an da "fo "di. ²-Te 'an 'ci nrōn 'an "bυ Izrael 'nōn da βε, an 'ta dra -trōdrō, εν 'wι "naan 'an man. ³-Yee "wεan "te 'mεn 'sidι Crizi man -kōlaman paan -a drεdι -a -e 'an "bυ Izrael 'nōn 'o 'si 'wι 'ji βε, "te maan wεε 'nan Bali 'e 'an 'si Crizi man -kōōbli.

⁴'Ka 'ci "nrōn 'wι nen Bali -a drε Izrael 'nōn λε βε -a da! Bali o drε 'yee 'nennun -a. Εν e 'tō -dan nōn -wλε. Εν e -tō 'e wei da -wλε 'nan, -si a 'e 'le 'sōdι -wλε -e 'o -pli 'e man. Εν e 'yee -pei -tō winun -nōn -wλε. Εν zi kō 'wee 'pan βε, yaa 'vι -wλε. Εν e -tō 'e wei da -wλε 'nan, 'e o "sia 'wι 'ji. ⁵ Εν o tranun nen 'li βε, -wεε ci Bali -le min -dandannun -a. Εν "nyian βε Crizi nen min 'sizan 'wι 'ji -a βε, o va nen waa -ya blamin -a. Bali nen e ya fε pεenōn da βε, 'tō -dan 'e 'kōn -yee vε -a 'wι nen yaa drε zιε -a man 'li 'trilii. Amεn!

-Tunun 'βε ci Bali -le minnun tighi 'a?

⁶'Wι nen Bali -tō "da Izrael 'nōn λε zιε -a "nen "fυ 'e "tun? -Cεjε -a "nen 'ka 'fo 'e "tun "di. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, Izrael 'nōn pεenōn "cεε ci Bali -le minnun -a di. ⁷ O ya Abraam kludanōn 'a. 'Bε a zι, 'pian o pεenōn "cεε ci Abraam -le 'nennun nen Bali -a 'vι βε waa di. Kōō Bali -a 'vι Abraam λε 'nan: «'I 'pι Izak 'βε -taa 'i kludanōn 'yalε.» ⁸'Wι zιε yaa -kōōnman -cεε 'nan, 'nennun nen Abraam o -ya 'e 'pōn -ji βε, o pεenōn "cεε ci Bali -le 'nennun -a di. 'Pian 'nennun nen e o -ya 'wι nen Bali -a 'vι βε -a da βε, -wεε ci 'o "nrōndι "le Abraam kludanōn 'le 'wι 'zυ. ⁹ Kōō 'wι nen Bali -a 'vι Abraam λε βε, -nyren 'gυ. E 'nan: «Λε pee, tυ 'bō 'lein 'gυε -a man βε, "mεn vīnan 'an 'ta βε, te 'i nan Sara 'nen 'klōnmōn -ya.»

¹⁰ Εν "nyian βε, 'wι nen e drε Rebeka -le vε -a βε, 'ka 'ci "nrōn "da. 'O 'vale 'kυ tra Izak -a 'o 'pōn 'si. ¹¹⁻¹² Tυ nen te wa'a tian 'nennun 'bō yra yλε dιε, εν

Bali -a 'vɪ Rebeka ɛ 'nan: «'Nɛn ceje 'bɛ -taa "drɛɛ 'e -suannɛn 'suzan 'a.» Tɔ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a ve Rebeka ɛ bɛ, te 'nɛnnun 'bɔ 'ka tian 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ "drɛɛ dɪ, ɛn wa'a tian 'wɪ 'yɪ "tɔwɪ "drɛɛ dɪ. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, Bali 'ka min sia "va 'yee vɛ -a 'e drɛ wɪnun man dɪ. 'Pian Bali min "sia "va "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹³'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ dra. Kɔɔ e ya 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «An Zago 'yɪ 'yɪ, ɛn an 'nan Ezo man.»

¹⁴'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan zɪɛ, -a -ci nɛn 'nan Bali 'ka 'wɪ 'dra 'e 'nɔan da dɔv? -Cɛjɛ, -njɛɛ dɪ. ¹⁵'Pian 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Moizi ɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da "tɔ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«Min nɛn an cɪ "vale 'an nyrinda "sia bɛ,
-a san nɛn maan nyrinda "sia.

ɛn min nɛn an cɪ "vale 'an "paa "va "bɛ,
-a san va nɛn an "paa.»

¹⁶-Yee "wɛan Bali -le min nyrinda 'sidɪ 'lee -yee 'padɪ min va bɛ, ya'a 'sia min 'bɔ 'va dɪ. ɛn e 'ka 'nan min -a -wɛɛman 'e 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a dɪ. 'Pian e "sia Bali 'bɔ nɛn min nyrinda -sɛan "da "bɛ -a va.

¹⁷ɛn "nyian bɛ, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Ezipti mingɔnnɛn nɛn waa laabo Faraɔn bɛ -yrɛ "bɛ -a da. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Mɛin drɛ mingɔnnɛn -a,

'nan 'yie "wɛan

-e minnun 'o 'mɛn 'plɛblɛ 'ci yɪ,

-e 'waan 'tɔ fuilaman

'trɛda 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.»

¹⁸'Wɪnun zɪɛ -wɛɛ -kɔɔnman 'nan, min nɛn Bali -a "vale 'e nyrinda "sia bɛ, -a san nɛn yaa nyrinda "sia. ɛn min nɛn Bali -a "vale 'e 'bli da -tɔa 'plɛblɛ -e 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'ci man dɪɛ, -a san ɛ nɛn yaa dra.

19 -A -mienan blamin -kōlaman -a laabōdī -a 'nan: «-Te 'bε -a zιε, -mε "le "wεan nεn Bali 'wι "nεn -kōnman min le "mεn? Kōō min -tυ 'ka 'kōlaman -sa -fōdī -a Bali 'nεan dι.» ²⁰ E ya "le 'an laabυ 'nan: «-Tι nεn blamin -a, εn e -sa -fōa Bali 'nεan?» Kōō blamin a Bali -pε drε fε "tun "a. εn -pε drε fε 'ka 'kōlaman -e 'e 'wι 'tō 'e drεzan man dι. ²¹ -Kaa -tōa 'wein 'nan, -pō nεn -pō -tōzan cι "vale 'e -tōa "bε, -a 'bō nεn yaa -tōa. Yaa -mie -tōa "bε, wεε bōala 'ji min "fli yaa cin yunan, εn yaa -mie -tōa "bε, 'o ya fεnun tre -ji vε -a. Zi blamin cι Bali lō zιε.

²² -Yee "wεan, -te Bali a "va 'nan 'e 'yee nyran -blīdī -ci -kōnman -e minnun 'o 'yee 'plεblε 'ci yι bε, -a -nōan da nεn. 'Pian minnun 'bō nεn o cι paan "le 'nan Bali 'e nyran -blī o va -e 'e o -nan -nyan zιε, Bali 'e 'man -sran o va. ²³ Bali 'wι zιε -a drε min peenun nεn e ya "vale 'e o nyrinta "sia bε -wee "wεan. Minnun zιε e 'o 'si "va 'e 'cεn 'nan -e 'o 'yee -dan cι yι.

²⁴ -Kaa 'bō Zozinōn nεn, εn -kaa ya 'lēglōn 'tōdυ -ji 'nōn 'a. Bali 'ka min laabōlε Zuif 'nōn 'saza 'va dι. ²⁵ 'Wι zιε Bali 'lewei vιzan -tυ a 'li waa laabo Oze, yaa 'vι -a -nan 'mōn. Kōō yaa crεn -tε Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minnun nεn o 'ka 'e 'cεn 'mεn minnun -a dιε,
an -taa "o laabōlε 'mεn minnun.

εn 'lēglōn nεn

ma'an yιε "yi 'e 'cεn dιε,

an -taa -a laabōlε 'an 'ci 'sō 'lēglōn.

²⁶ εn "nyian bε, minnun nεn

maan 'vι -wlε 'nan,

ka 'ka 'mεn minnun -a dιε,

'o 'tō -taa "kōnlε Bali nεn

-a yιε -a "man "bε,

-yee 'nennun.»

²⁷ 'Pian Izrael 'nōn 'bō 'le vε -a bε, Bali 'lewei vιzan -tυ nεn 'li waa laabo Ezai bε e 'wι 'tυ 'vι -a -nan 'mōn. Kōō yaa cρen -tε Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te Izrael 'nōn a "kaga

"le 'nan jemie man nyrεn -le 'wι 'zυ oo,

o va min "nεn

"wennεn "cε "nεn

Bali -a "sia 'wι 'ji.

²⁸ 'Wι nεn Minsan -a 'vι 'nan

'e dra 'trεda bε,

yaa 'le sōōman "fo,

εn yaa dra tada.»

²⁹ εn Ezai -a 'vι "nyian 'e 'cεn 'nan:

«"Te 'e 'kōn 'nan

'pleble pεenōn 'san Bali 'ka -kaa klu "wennεn 'tυlε
'trεda dιε,

"te -kaa -nan -nyan "le 'fla nεn

waa laabo Sodōm bε -yee 'wι 'zυ,

εn "te -kaa -nan -nyan "le 'fla nεn

waa laabo Gomōr bε -yee 'wι 'zυ.»

*Yi -teradi Zozi Crizi da man nεn Bali min "siala 'e
'le min tighi 'a*

³⁰ 'Wι nεn an "sia -a vιnan zιε, -a 'le 'srannan "nεn 'nōn? -Nyrεn 'nan, minnun nεn o 'ka Izrael 'nōn 'a dι, εn o 'ka -a -wεεnan 'nan, 'o -kōan "min tighi 'a Bali 'le dιε, Bali o "siala min tighi 'a 'e 'le -wee yi -teradi 'e da man. ³¹ 'Pian Izrael 'nōn 'bō nεn waa wεε 'kpa tighi 'nan, 'ta wυladι -pei -tō winun da 'o 'bō 'le 'pleble 'a nεn 'o -kōan "min tighi 'a Bali 'le bε, wa'a bōlε -ji dι.

³² -Mε "le "wεan nεn Izrael 'nōn 'ka bōlε -ji dι? Fε -le "wεan nεn wa'a bōlε -ji dιε, -yεε cι 'nan, -wee -kōndι "min tighi 'a Bali 'le bε, wa'a -wεεlε 'nan 'e 'si 'wee

yi -teradı Bali da va dı. 'Pian waa wεε 'nan, 'o -kəan
 "min tıglı 'a Bali 'le 'ta wɔladı -pei -tə wɪnun da 'o 'bɔ
 'le 'pleble 'a. -Yee "wεan o srəen -wi -kələ nen e min
 -tiala bε -a man. -Kələ zıε Crizi nen. ³³ 'Wı zıε e ya 'e
 'crən -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cən. Kɔɔ e ya 'e 'crən
 -tɛdı 'nan:
 «Bali "e 'nan,
 an -kələ -tə 'pla Zeruzalem.
 -Kələ zıε minnun srəen -wia "man,
 ɛn e minnun -tiala.
 Min oo min nen
 e yi -tera -kələ zıε -a da bε,
 -a -pε 'ka 'sɛanla 'e "tun "dı.»

10

¹ 'An "bɔı Zozinən, 'an 'nanman wı a -tɔwli, ɛn 'wı
 nen maan laabo Bali lɔ Zuif 'nən 'le vε -a bε e ya -
 tɔwli. 'Wı zıε -nyrən 'nan Bali 'e Zuif 'nən 'si 'wı 'ji.
² 'Wı 'kpa, maan ve o man 'nan, o ya 'o kɔaladı Bali
 man 'kpa tıglı. 'Pian wa'a 'wı 'tɔdı paa "va "dı. ³ Kɔɔ
 'wı nen Bali -a drε 'nan -e 'e blamin 'sia min tıglı 'a 'e
 'le bε, wεε -fɔla 'o "trəen -sru. 'Wı zıε wa'a -ci maan
 "fo "dı, ɛn waa -wεεman tian 'nan 'o dra 'o 'bɔ 'le
 'pleble 'a -e 'o -kən min tıglı 'a Bali 'le. ⁴ 'Pian -kaa
 -tɔa 'nan, 'ta wɔladı -pei -tə wɪnun da -e Bali 'e min
 'sia min tıglı 'a 'e 'le bε, Crizi -a yi -ka. E Bali -le -pei
 -tə wɪnun 'le sɔɔ, -yee "wεan 'bε nen 'gɔvε, yi -teradı
 Crizi 'bɔ da man nen Bali min "siala 'e 'le min tıglı
 'a.

⁵ 'Wı nen Moizi -a 'vı bε, 'ka 'ci "nrən "da "tɔ! 'Ta
 wɔladı -pei -tə wɪnun da -e Bali 'e min 'sia min tıglı
 'a 'e 'le bε, Moizi -a 'wı crən -tε. Yaa crən -tε 'nan:
 «Min nen e 'ta 'wɔla -pei -tə wɪnun da,
 ɛn ya'a -a -tɔwli "cε "srɛle dıε,

e 'belidı ye.»

⁶ En min -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn Bali o 'sia 'e 'le min tıglı
'a 'wee yi -teradı 'e da man bɛ, -wee vɛ a "yi. Kɔɔ
Moizi -a crɛn -tɛ "nyian 'nan:

«Te 'i 'ci "nrɔn 'nan,
-tɛ -taa "kɔlɛ laji
-e 'e 'ta min 'sizan 'wɪ 'ji -a dı?»

⁷ «En te 'i 'ci "nrɔn "nyian 'nan,
-tɛ -taa "kɔlɛ -yremo fla
-e 'e min 'sizan 'wɪ 'ji wluan -kanɔn 'va dı?»

⁸ 'Pian -wee vɛ nɛn 'gɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdı 'nan:
«Bali wei a 'e -plidı 'ka man -kogo.
E ya 'ka 'bɔ 'le,
ɛn e ya 'ka souba ji.»

'Wɪ zɪɛ e ya yi -teradı Bali da 'wɪ nɛn kɔa ve 'cɛɛ
bɛ -a. ⁹ -Nyɛn 'nan, min oo min nɛn yaa ve 'e 'le
'nan, Zozi a Minsan -a, ɛn e yi -tɛala "da 'nan, Bali
-a wluan -kanɔn 'va bɛ, min zɪɛ Bali -taa -a 'silɛ 'wɪ
'ji. ¹⁰ Kɔɔ -te min yi -tɛala Crizi da 'e 'bli pɛɛnɔn 'a, ɛn
yaa ve 'e 'le 'nan, -yɛɛ cɪ Minsan -a bɛ, min zɪɛ Bali
-taa -a 'silɛa min tıglı 'a 'e 'le, ɛn yaa "sia 'wɪ 'ji. ¹¹ 'Wɪ
zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn
-tɛdı 'nan:

«Min oo min nɛn
e yi -tɛra Minsan da bɛ,
-a -pɛ 'ka 'sɛanla 'e "tun "dı.»

¹² 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdı zɪɛ e ya blamin -tɔdɔ
pɛɛnɔn 'le vɛ -a. -Te min a Zuif min -a oo, ɛn -te
min a 'leɣlɔn 'pee -ji min -a oo, o san a -tɔwli. En e
"yi "dra min -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn waa trɔ "baa bɛ -wɫɛ.

¹³ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdı 'nan:
«Min oo min nɛn
e Minsan trɔ "baa bɛ,

Bali -taa -a 'sile 'wɪ 'ji.»

Izraēl 'nən 'le toba wei "ka "di

¹⁴ -Kaa -təa 'nan, -te minnun 'ka yi tɛala Minsan da dɛ, wa'a -kəlaman -e 'o trɔ 'ba dɪ. ɛn -te minnun 'ka Minsan -le 'wɪ manɛ dɛ, wa'a -kəlaman -e 'o yi -tɛra "da "dɪ. ɛn -kaa -təa "nyian 'nan, -te min 'ka Minsan -le 'wɪ vɪɛ minnun lɛ dɛ, wa'a -kəlaman -e 'o man dɪ. ¹⁵ ɛn min -tɔ "ka -e 'e Minsan -le 'wɪ vɪ minnun lɛ, te Minsan 'ka -a 'pale -sia dɪ. 'Pian 'wɪ zɪɛ Bali -a drɛ Izraēl 'nən "le "lɛ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn bɛ, -a da wɪ 'bɛ drɛ -wee vɛ -a. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«E drɛ 'wɪ "yi "a,

ɛn minnun nɛn

o 'wɪ 'nənnən ve bɛ o -ta.»

¹⁶ 'Pian Izraēl 'nən "kaga 'ka 'ta wɔləa 'wɪ 'nənnən zɪɛ -a da dɪ. 'Wɪ 'bɔ nɛn waa drɛ zɪɛ Bali 'lewei vɪzan Ezai nɛn 'li bɛ yaa 'vɪ -a -nan 'mən. Kɔɔ yaa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan, min "kaga 'ka yi -tɛləa 'yie 'wɪ nɛn

kɔa 'vɪ bɛ -a da dɪ.»

¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, yi -tɛradɪ Bali da bɛ -a pou 'sia 'wɪ nɛn min -a maan "bɛ -a va. ɛn 'wɪ zɪɛ 'wɪ 'pee "cɛɛ dɪ, Crizi -le 'wɪ nɛn.

¹⁸ -Yee "wɛan maan laabo "mɛn 'nan, 'wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn Izraēl 'nən 'ka "o "manɛ dɔv? -Cɛjɛ, -njɛɛ dɪ. Waa 'man -goezee. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan -le 'pasianən 'kɔ

'trɛda fɛ pɛɛnən 'nan,

ɛn o wei fuilaman 'trɛda "fo.»

19 -Te 'bε "cεε dιε, 'wι nen waa 'man bε -a 'bɔ nen wa'a -ci manlε dʊʋ? -Cεjε, -njεε dι. Waa -ci 'man -goezee. Moizi -wee 'wι 'vι 'e 'cεn. Kɔɔ yaa cren -tε o man 'nan:

«Bali "e 'nan,
an -taa -a drεlε
-e 'ka man bʊ minnun nen
wa'a 'kɔan paan 'mεn minnun -a dιε o va.
En an -taa 'bli 'fɔlε 'ka 'ji minnun nen
wa'a paan 'an 'tɔa dιε o man.»

20 En Ezai "e 'wι zιε -a 'vι "nyian. Kɔɔ yaa cren -tε 'nan:

«Bali "e 'nan,
minnun nen o 'ka paan 'an -wεenan dιε waan 'yι.
En minnun nen
wa'a -wεεlε paan 'nan
'waan -tɔa "dιε,
'an 'fli kɔɔn -wlε.»

21 'Pian Ezai -a 'vι Izrael 'nɔn 'le vε -a 'nan:

«Bali "e 'nan,
'an 'pε -fɔ 'e 'sʊdι "ji minnun nen
o "trɔen "yuyu "taan,
te waan wei fuimlan 'nan bε -wlε.»

11

Bali 'ka 'e yiε 'silε 'yee minnun Izrael 'nɔn 'va dι

1 -Yee "wεan maan laabo "mεn 'nan, Bali 'e 'pε 'si Izrael 'nɔn -sru 'nan o 'ka "nyian 'yee minnun -a dʊʋ? -Cεjε, e 'ka zι "fo "dι. Kɔɔ 'an 'bɔ 'gʊε, Izrael min nen 'maan, εn Abraam 'bε cι 'an tra -a. Waan 'ya Benzamen kluda. ² Bali 'ka 'e 'pε 'silε Izrael 'nɔn nen e o 'si "va 'e 'cεn bε o -sru 'nan o 'ka "nyian 'yee minnun -a dι. 'Wι nen 'e 'cɛn -tεdι Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Eli Izrael 'nɔn man wι 'pla Bali lε bε, 'ka 'ci "nrɔn "da. ³ 'Wι nen Eli -a 'vι bε -nyɛn 'nan:

«Minsan,
 Izrael 'nən 'i 'lewei vɪnən tɛɛ,
 ɛn fɛnan pɛɛnən nɛn minnun 'sraga 'bɔ 'yɪɛ bɛ,
 waa -nan wii.

'An 'tɔwli 'mɛn 'fɔ 'i 'lewei vɪzan -a
 ɛn o ya -a -wɛɛnan 'nan 'waan -tɛa.»

4-Mɛ "wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Eli lɛ? Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:
 «An minnun 'si "va -kpi 'sɔravli (7.000) 'mɛn vɛ -a.
 Minnun zɪɛ wa'a 'o "pɔ -sɔɔnlɛa yɪba "min nɛn
 waa laabo Baal bɛ -a wlu -e 'o bɔ dɪ.»

5-A -tɔwli "nɛn "nyian tian cɛɛɣv yɪ -a. Bali "yɪ drɛ
 Izrael 'nən lɛ, ɛn e min "nɛn "wɛnnɛn "cɛ 'si "va 'yɛɛ
 vɛ -a. 6 E 'ka 'nan o drɛ wɪnun man nɛn Bali "yɪ zɪɛ
 -a drɛ dɪ. -Te 'e 'kɔn 'nan o drɛ wɪnun man nɛn bɛ,
 "te maan ve 'nan Bali -le "yɪ zɪɛ "yɪ "cɛɛ dɪ.

7 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan zɪɛ, -a 'le 'srannan "nɛn
 'nan, fɛ nɛn Izrael 'nən cɪ -a -wɛɛnan bɛ, o pɛɛnən 'ka
 -a yɪɛ dɪ. Minnun nɛn Bali o 'si "va o yei "bɛ -wɛɛ 'yɪ,
 'pian min -mienun -le vɛ bɛ Bali o 'bli 'ta -tɔ 'pleblɛ
 -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'wɪ man dɪ. 8 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
 Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali yɪ -fɔla o da 'nan
 -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'tɔ dɪ,
 ɛn -e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
 ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ.
 E ya zɪɛ -trilii cɛɛɣv yɪ -a.»

9 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ mingɔnnɛn David nɛn 'li bɛ, "e 'vɪ
 'nan, e bɔa "o man "nyian. Kɔɔ yaa crɛn -tɛ 'nan:

«-Wee "fɛdɪ drɛdɪ bɛ,
 'e drɛ "le 'nan san nɛn
 waa nyɛn 'o 'bɔ 'fli lɛ -e 'e o 'kun.
 ɛn 'e drɛ "le 'nan "se "nɛn
 waa -tin 'o 'bɔ 'fli lɛ -e 'e o 'kun.
 ɛn "nyian bɛ 'e o 'si Bali man -kɔɔbli,

-e Bali 'e 'wɪ 'nɛn -kɔɔn -wɛ.

¹⁰ Bali 'e o yɪɛ 'wi

-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ.

ɛn 'o 'fɔ nɔan -a 'li 'trɪlii.»

Zozinɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Paul 'wɪ 'pla -wɛ

¹¹ Maan laabo "mɛn 'nan, 'wɪnɔn nɛn an "sia -a vɪnan zɪɛ, -a -ci nɛn 'nan, Bali 'e 'pɛ 'si Izraɛl 'nɔn -sru 'li "fo "le vɛ -a? -Cɛjɛ, -njɛɛ "fo "dɪ. 'Pian -wee "trɔɛn "yuyɪ 'tandɪ -le "wɛan nɛn Bali 'lɛglɔn 'pɛɛ -ji minnɔn 'si 'wɪ 'ji. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e Izraɛl 'nɔn 'o man -wɛɛ man bɔdɪ -a 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ¹² -Kaa ye 'nan, Izraɛl 'nɔn 'le "trɔɛn "yuyɪ nɛn waa 'tan bɛ, -yɛɛ "yɪ -dan drɛ 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn lɛ. ɛn -wee 'sidɪ Bali man 'bɔ zɪɛ, e "yɪ -dan drɛ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛ. -Yɛɛ "wɛan tɔ nɛn Izraɛl 'nɔn pɛɛnɔn -fɔa Zozi 'va bɛ, "yɪ zɪɛ e -ciala "da min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'le vɛ -a.

¹³ 'Ka pɛɛnɔn nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozi 'an drɛ 'yɛɛ 'pa 'siazan -a 'ka 'va zɪa. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci "nranman 'kpa tɪglɪ. ¹⁴ Kɔɔ -a -cin a 'an 'ji 'nan, 'cɛɛ drɛdɪ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ 'le "wɛan bɛ, man bɔdɪ -wɪamlan 'an "bɔɪ Zuif 'nɔn 'ji, -e 'o man -wɛɛdɪ 'sia 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e 'an -kɔla o "fli yaa 'sidɪ -a 'wɪ 'ji. ¹⁵ -Kaa -tɔa 'nan, tɔ nɛn Bali 'e 'pɛ 'si Izraɛl 'nɔn -sru "bɛ, -a -nan nɛn e -si 'lɛ 'sɔ ɛn 'o 'vale 'trɛda min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'a o yɛɪ "sɛn 'e cin va. -Yɛɛ "wɛan tɔ nɛn Bali o -sɛan "nyian 'e 'va bɛ, 'wɪ nɛn e -ciala "da "bɛ e dra. 'Wɪ 'kpa, yɪ zɪɛ -a da bɛ minnɔn nɛn o kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va.

¹⁶ E ya "le 'an 'wɪ -kɔɔn "man wɪ -tɔ vɪ 'cɛɛ. -Te fɛ -tɔ a ɛn waa tɛdɛ -nɔn Bali lɛ bɛ, fɛ zɪɛ -a pɛɛnɔn dra

'saun Bali 'lɛ. -A -tɔwli "nɛn "nyian 'gɔ. Yiba "nɛn -a pou a Bali -le vɛ -a bɛ, te -a pɛɛnɔn drɛ Bali -le vɛ -a.

17 Izraɛl 'nɔn a "le yiba nɛn waa pɛ -mie cɛɛn "da "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'ka 'bɔ nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɛ, 'cɛɛ cɪ "le 'nan plɔ -ji yiba "pɛnɛn nɛn waa -tɔɔ yiba "pɛnɛn zɪɛ o "pa 'ji bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ 'cee 'plɛblɛ "sia yiba 'bɔ pou ji.

18 -Yee "wɛan te 'ka 'fli 'sia 'nan ka "yi "mlian yiba "pɛnɛn nɛn ka ya o "pa 'ji bɛ o da dɪ! -Te 'wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'ka 'ji bɛ, e ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, cɛɛ "cɛɛ cɪ 'ka 'tɔdɪ yiba "pou wlu dɪ, 'pian -yɛɛ cɪ 'e 'tɔdɪ 'ka 'wlu. 19 ɛn -a -mie dra bɛ, kaa ve 'nan: «'wɪ zɪɛ e ya 'wɪ 'kpa -a. 'Pian Bali yiba "pɛnɛn zɪ o cɛɛn "da 'nan -e 'kɔ drɛ o "pa 'ji 'nɔn 'a.» 20 Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'kpa nɛn kaa 'vɪ. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, wa'a yi -tɛlɛa Bali da dɪ, -yee "wɛan nɛn e o 'si 'nan. ɛn 'cee yi -tɛradɪ Bali man nɛn ka drɛ o "pa 'ji 'nɔn 'a. -Yee "wɛan te 'ka 'fli 'sia 'nan ka "yi "mlian o da dɪ, 'pian 'ka "klan Bali lɔ! 21 Kɔɔ Zuif 'nɔn 'bɔ nɛn o cɪ Bali -le minnɛn wɛlɛ tɪglɪ 'a bɛ, Bali 'ka o 'tɔvɛ 'e "tun "dɪ. -Yee "wɛan -te kaa drɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ bɛ, ya'a 'ka 'tɔvɛ 'e "tun "fo "dɪ.

22 'wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'gɔvɛ -a da bɛ, 'ka Bali -le "yi "nanjɛn -tɔ! ɛn 'ka -yee 'wɪ 'tɔndɔn -nanjɛn -tɔ! Bali -a kɔɔn minnɛn nɛn o 'si -a -sru "bɛ -wɛlɛ 'nan 'yee 'wɪ a 'tɔndɔn, ɛn e "yi drɛ 'cɛɛ. 'Ka 'fɔ -yee "yi zɪɛ -a -sru, -te bɛ "cɛɛ dɛɛ, 'ka 'bɔ "nyian Bali "cee 'si wo -nan "le zɪ yaa drɛ yiba "pɛ tɛdɛnɛn lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 23 ɛn Izraɛl 'nɔn 'bɔ 'le vɛ bɛ, -te -wee "trɔɛn "yuyɪ zɪɛ o 'si -a 'tandɪ man ɛn o yi -tɛradɪ 'sia Zozi da bɛ, Bali o -tɔa 'o "pa 'ji "nyian. Kɔɔ Bali a 'plɛblɛ -e 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. 24 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, ka ya "le 'nan plɔ -ji yiba "pɛnɛn nɛn Bali o cɛɛn ɛn e o

təɔ 'yee yiba 'kpa da bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. 'Pian -kaa -təɔ 'wein 'nan 'wɪ zɪɛ -njɛɛ wa'a dra dɪ. ɛn Izraɛl 'nən 'bɔ nɛn -yee yiba 'kpa pɛnʊn -a bɛ, -te Bali o təɔ 'o "pa 'ji yiba 'kpa da bɛ, -a -nɔan da nɛn.

Bali a "va 'nan 'yee "yi 'e drɛ 'trɛda minnʊn pɛɛnɔn 'le vɛ -a

²⁵ 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnʊn man bɛ, an ya "vale "ka -ci man. Kɔɔ an 'ka "vale 'ka 'fli see "paa -e 'wɪ 'pee -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'wɪ zɪɛ -a da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, Izraɛl 'nɔn -mienʊn a "trɔɛn "yuyʊ 'tannan, 'nan 'o 'ka "vale 'o yi -tɛala Zozi da dɪ. E -fo zɪɛ -trilii -e tʊ nɛn 'lɛglɔn 'pee -ji minnʊn pɛɛnɔn nɛn Bali o laabʊ bɛ e o "sia 'wɪ 'ji bɛ 'e bɔ. ²⁶ "Bɛ -sru -e 'e Izraɛl 'nɔn pɛɛnɔn 'si 'wɪ 'ji "mɛn. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Zeruzalɛm nɛn,
min 'sizan 'wɪ 'ji -taa 'silɛ.

ɛn -yɛɛ -taa "trɔɛn "yuyʊ 'tandɪ 'silɛ Izraɛl 'nɔn 'lɔ -e 'o yi -tɛra -a 'bɔ da.

²⁷ Bali "e 'nan,
an -taa 'kʊ yei "sɛnɛ 'e cin va.

An -taa -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuilɛ.»

²⁸ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa -fɔla 'o "trɔɛn -sru "bɛ, -yee "wɛan nɛn o drɛ Bali 'nanmannɔn 'a. ɛn e drɛ zɪɛ 'nan -e 'ka "nɛn "blɪ. 'Pian Bali -tə 'e wei da o tranʊn lɛ -le "wɛan bɛ, o -fo 'lɛglɔn nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -a, ɛn Bali o ye "yi. ²⁹ Kɔɔ -te Bali 'yee "yi "nɔn min lɛ bɛ, ya'a "nyian -a sia "fo "dɪ. ɛn -te e min laabʊ bɛ, ya'a "nyian 'e 'pɛ sia -a -sru "dɪ.

³⁰ 'Ka 'bɔ 'labɛ, ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ, ɛn 'e tɛdɛ bɛ, te ka Bali wei -fɔala 'ka "trɔɛn -sru. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali "yi drɛ 'cɛɛ Zuif 'nɔn 'bɔ nɛn o cɪ Bali -le

minnun -a bæ -wee Bali wei -fɔladɪ 'o "trɔɛn -sru "le
 "wɛan. ³¹ An -kɔlaman maan ve "nyian 'nan, Bali
 -le "yi "nɛn e drɛ 'cee vɛ -a bæ -a man nɛn Zuif 'nɔn
 Bali wei -fɔla 'o "trɔɛn -sru. E drɛ zɪɛ 'nan -e Zuif
 'nɔn 'o -tɔ 'nan Bali -le "yi "bɛ "wee 'si wo "nyian
 'wɪ 'ji. ³² Bali 'bɔ 'bɛ 'trɛda blamin -tɔvɔ pɛɛnɔn 'nɔn
 "trɔɛn "yuyu 'tandɪ lɛ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'o pɛɛnɔn
 'o -tɔ 'nan Bali -le "yi 'saza 'bɛ -kɔlaman 'o 'sidɪ -a 'wɪ
 'ji.

Pɔl Bali muo "fɔ 'wɪ nɛn Bali -a drɛ bæ -a man

³³ 'An 'ci "nranman.

Bali -le -dan nɛn e cɪ -a bæ

-a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ.

ɛn Bali -le 'wɪ -tɔdɪ

'lee -yee ci "nrɔndɪ bæ

-a 'leda "ka "dɪ.

Min -tɔ 'ka 'kɔlaman

-e 'e 'wɪ nɛn -a -cin cɪ Bali ji bæ -a -ci vɪ dɪ.

ɛn min -tɔ 'ka 'kɔlaman

-e 'e -yee 'wɪ drɛdɪ -ci man dɪ.

³⁴ 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ

Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn.

Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min -tɔ 'ka Minsan ci "nrɔndɪ tɔa dɪ.

ɛn min -tɔ 'ka 'kɔlaman

-e 'e 'wɪ 'pa "va -yrɛ "dɪ.

³⁵ ɛn min -tɔ 'ka 'kɔlaman

fɛ -tɔ -nɔndɪ -a Bali lɛ

'vaa -e Bali 'e man -pan wɔ -yrɛ "dɪ.»

³⁶ Kɔɔ fɛ pɛɛnɔn "sia "va,

ɛn -yɛɛ -maan fɛ pɛɛnɔn a -nan,

ɛn -yɛɛ cɪ fɛ pɛɛnɔn pou -a.

'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali zɪɛ

-yee vɛ -a 'li 'trilii.

Amèn!

12

Zozinøn 'le 'ta wv -pε -køan 'kø?

¹ 'An "bvt Zozinøn, kaa 'yι 'nan Bali -le min nyrinda nen yaa "sia bε e ya -dan, -yee "wεan an 'ka trv "baa 'nan, 'ka 'fli -nøn Bali ε "le 'sraga nen kaa 'bv -yrε. 'Pian 'ka yiε 'e 'fv "man, εn 'ka 'køn Bali -le vε -a "fo, εn 'cee 'ta wv -pε pεenøn 'e 'sø -yrε. Bali bødt tiglι nen e cι "le min 'e drε Bali ε bε, -nyren zιε.

² 'Wιnun nen minnun -a dra 'trε 'gvε -a da bε, te 'ka o si drε dι! 'Pian 'ka Bali 'tvι -e 'e 'cee 'wι 'tødt pεenøn lila 'e -trε! -Te kaa drε zιε, -a -nan nen 'wι nen Bali cι "va "bε, kaa -ci maan, -e 'ka 'wι nen e cι "yi "bε -a -tø, -e 'ka 'wι nen e 'sø Bali ε bε -a -tø, -e 'ka 'wι nen e cι tiglι bε -a -tø.

³ Bali -le "yi "nen yaa drε 'møn bε, yaa -si -nøn 'møn -e 'an vι 'ka -tødv pεenøn ε 'nan, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man 'nan cεε cι dι! 'Pian Bali -le "yinun nen yaa drε 'cεε -tødv 'cee yi -teradι Zozi da man bε, -a -cin nen 'e 'køn 'ka 'ji -e 'ka 'ci "nrøn min nen ka drε -a bε -a da.

⁴ -Kaa po 'e drε -cee 'wι -køøn "manvε -a. -Kaa -tøa 'nan -a man mēnnun a "kaga, 'pian man mēn -tv 'lee 'yee 'nyranman. ⁵ -A -tøwli "nen "nyian -cee vε -a. -Kaa ya "kaga, 'pian -cee -tεdι 'e cin da 'bε cι Crizi po -a. Εn -kaa -tøa -kaa cin wlu -tødv. ⁶ Bali "yi drε -kaa -tødv ε en min -tv 'lee 'yee vε. -Te min -tv -le vε a Bali 'lewei vidι -a bε, 'e vι "le zι 'yee yi -teradι Bali da -a -cin -tøa "ji "bε -yee 'wι 'zv. ⁷ Εn -te min -tv -le vε a "nyian 'nyranman -tv 'padι -a -leglizi bε, 'e drε. Εn -te min -tv -le vε a "nyian Bali -le 'wι "paadι -a bε, 'e "paa. ⁸ Εn -te min -tv -le vε a "nyian Zozinøn "koe

"tōdɪ -a o da bɛ, 'e drɛ. ɛn -te min -tʊ -le vɛ a "nyian fɛ -tʊ -nəndɪ -a minnun lɛ bɛ, 'e drɛ 'e 'ci 'fɪdaa 'a. ɛn -te min -tʊ -le vɛ a yɪɛ -tōdɪ -a -leglizi 'nən 'va bɛ, 'e drɛ 'e 'ta 'le "koe "a. ɛn -te min -tʊ -le vɛ a "nyian min nyrinda 'sidɪ -a bɛ, 'e drɛ 'ci "nrandɪ -a.

Bali lei 'saun nɛn 'e 'ka 'pla!

⁹ 'Ka min yɪ "yi 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! -Yee "wɛan 'wɪ nɛn e cɪ "yi "bɛ, ka yɪ "yi, ɛn 'wɪ nɛn e cɪ -wɪdɪ "bɛ, te 'cɛɛ yɪ "yi "dɪ. ¹⁰ 'Ka cin yɪdɪ "yi 'ka Zozinən yei "bɛ, 'ka drɛ "le min 'lee 'e "bʊɪ -le vɛ zʊ! ɛn 'ka yɪɛ 'e 'nan 'ka cin man 'kpa tɪglɪ! ¹¹ 'Ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'ta le "koe "a! Te 'ka kɔan wʊ "fo "dɪ! ¹² Fɛ nɛn 'ka 'bli cɪ -yrɛ "bɛ -yee "wɛan 'ka 'ci 'e 'fʊ 'e "nrandɪ! ɛn 'wɪ 'təndən pɛɛnən nɛn e bɔa 'ka man bɛ, 'ka 'pɛ -tɔ 'ka -pɔan "da! ɛn te 'ka "koe 'e 'nyan Bali trʊ 'badɪ -a dɪ! ¹³ 'Ka "bʊɪ Zozinən nɛn fɛ -tʊ 'wɪ -a o man bɛ, 'ka 'pa o va! ɛn minnun nɛn o bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka o 'kun 'ka 'pɛ "fli "a!

¹⁴ Minnun nɛn o 'tɛ "paa 'ka da bɛ, 'ka 'fɛa vɪ o man! Te 'ka wei 'pla o man dɪ, 'pian 'ka 'fɛa vɪ o man! ¹⁵ -Te minnun ci a "nrannan bɛ, 'ka 'ci 'e "nran waa 'e cin va! ɛn -te minnun a -wuənan bɛ, 'ka 'wuə waa 'e cin va! ¹⁶ 'Ka 'ci -pɔan 'e 'kən -tɔwli! Te 'ka -wɛɛ 'nan 'ka -dandan "taan 'ka cin man dɪ! 'Pian minnun nɛn blamin yɪɛ 'ka 'naan o man dɪɛ, 'o 'kən 'ka beenun -a! Te 'ka 'fli 'sia 'ka cin man 'wɪ 'tənən 'a dɪ!

¹⁷ Te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ 'lɛʒɪ -tɔ min lɛ 'wɪ 'wɪdɪ "a dɪ! 'Wɪ nɛn e cɪ "yi "bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ 'nan 'ka dra min -tʊdʊ pɛɛnən lɛ! ¹⁸ 'Ka man -wɛɛ 'kpa tɪglɪ 'nan, 'ka yei 'e 'kən 'e 'sɛndɪ 'e cin va 'ka 'vale min -tʊdʊ pɛɛnən 'a! ¹⁹ 'An beenun, te 'ka -wɛɛ 'nan 'ka 'fli 'ta 'kuli -taan 'ka 'bɔ 'a dɪ. 'Pian 'ka Bali -le nyran -blɪdɪ

'tʊɪ -e 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le
'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan, mɛɛn 'ka 'ta 'kuli -taan,
ɛn mɛɛn 'wɪ 'lɛji -tɔa "min lɛ,
'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ -a man.»

-Yee "wɛan te 'ka 'fli 'ta 'kuli -tan 'ka 'bɔ 'a dɪ. ²⁰'Pian
'ka drɛ "le zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee
'wɪ 'zʊ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Te dra 'i 'nanmanzan -tɛa "bɛ,
'i fɛ -nɔn -yrɛ 'e -blɪ!

ɛn -te 'yi dra -a -tɛa "bɛ,
'i 'yi 'nɔn -yrɛ 'e mlin!

-Te i ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan -yrɛ "bɛ,
'yra -a -tɛa 'e -ciala "da.»

²¹Maan ve 'yiɛ 'nan, te 'i 'fli 'tʊɪ -e 'wɪ 'wɪdɪ 'e 'i
'klɪ dɪ, 'pian 'i 'wɪ 'wɪdɪ 'klɪ 'wɪ "yi "drɛdɪ -a.

13

Zozinɔn yiɛ "naan minnun tanɔn man

¹Min -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, 'o 'ta wʊla 'wɪ
nɛn minnun tanɔn 'a ve bɛ -a da! Kɔɔ minnun
tanɔn pɛɛnɔn bɛ, Bali 'bɛ o -tɔ. ²-Yee "wɛan min
nɛn e o wei fuila 'nan bɛ, te Bali va nɛn e cɪ yiɛ 'plɛ
'tannan. Minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a dra bɛ, Bali 'wɪ
"nɛn -kɔɔnman -wɪɛ.

³-Te min 'wɪ "yi "dra bɛ, "klan 'ka 'kɔan "ji min-
nun tanɔn 'va zia dɪ. 'Pian -te e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, -a
-nɔan da nɛn -e 'e "klan -wɪɔ. -Yee "wɛan -te ka ya
"va 'nan 'ka yei 'e 'fʊ -trɔɔ 'ka 'vale minnun tanɔn
'a bɛ, 'ka 'wɪ "yi "drɛ! -Te ka ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ,
o 'ka 'tɔ "yi "ve. ⁴Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan,
minnun tanɔn bɛ, Bali o 'pla 'nan -e 'o 'ka "koe "tɔ
'ka da 'nan -e 'ka 'wɪ "yi "drɛ. 'Pian -te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ

"dra bε, 'ka "klan -wλɔ! Kɔɔ -wεε 'wɪ "nɛn -kɔɔnman min λɛ. 'Wɪ 'kpa, Bali -a -si -nɔn -wλɛ 'nan 'o 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'wɪ 'wλɪdɪ "drɛnɔn λɛ. ⁵ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan -a -nɔan da nɛn -e min 'e 'ta wɔla o wei da. E 'ka 'nan 'cee "klandɪ Bali -le nyran -blɪdɪ lɔ 'saza man nɛn 'ka drɛ dɪ. 'Pian 'ka drɛ "tɔgɔ 'ka 'wulo -ji "nrɔndɪ 'e tin -tɛ 'ka da.

⁶ 'Wɪ zɪɛ -a bɔdɪ 'ka man -le "wεan bε, 'ka 'sukɔλɛ -pan wɔ -wλɛ! Kɔɔ -te minnun tanɔn a -a -wεɛnan 'nan, 'fla 'e 'fɔ -trɔɔ bε, Bali -le 'nyranman nɛn waa "paa. ⁷ Fɛ pɛɛnɔn nɛn 'ka da fiɛn -a bε, 'ka 'nɔn minnun λɛ. -A -mie nɛn "le 'sukɔλɛ -pan wɔdɪ -zɔ, 'ka 'pan wɔ. ɛn -a -mie nɛn "le 'cee fɛnun man -pan wɔdɪ -zɔ, 'ka -pan wɔ. ɛn -a -mie nɛn "le yiɛ 'nandɪ min man -zɔ, 'ka yiɛ 'e 'nan min man. ɛn -a -mie nɛn "le min bɔdɪ -zɔ, 'ka min bɔ.

'Ka bɔɛzan yɪ "yi!

⁸ Te min -tɔ -le fiɛn 'e 'kɔn 'ka da "fo "dɪ! 'Pian fɛ nɛn 'e 'kɔn 'ka da "le fiɛn -le 'wɪ 'zɔ bε, -yεɛ cɪ 'ka cin yɪdɪ "yi "a. Kɔɔ min nɛn 'e bɔɛzan ye "yi "bε, te 'wɪ nɛn Bali -le -pei -a 'vɪ bε, -a da nɛn e cɪ 'ta wɔlanan.

⁹ Bali -le -pei -a 'vɪ 'nan:

«Te blamin 'e min nan -wεɛdɪ,

ɛn te 'e min -sran -wεɛdɪ!

ɛn te blamin 'e drɛ min -tɛzan -a dɪ!

ɛn te blamin 'e crin wɔ dɪ!

ɛn te blamin 'bli 'e bɔ fɛ nɛn

e 'ka -yee vɛ -a dɪɛ -a man dɪ!»

'Pian -pei -tɔ wɪ -tɔdɔ pɛɛnɔn zɪɛ -a -wulo a -tɔwli.

-Nyɛn 'nan:

«Blamin 'e bɔɛzan -tɔ yɪ "yi

"le 'e 'bɔ 'le 'wɪ 'zɔ!»

¹⁰ Kɔɔ -te min 'e bɔɛzan ye "yi "bε, ya'a 'wɪ 'wλɪdɪ 'dra -yrɛ "dɪ. -Yee "wεan min nɛn 'e bɔɛzan ye "yi

"bε, te 'wι nen Bali -le -pei -a 'vι bε, -a da nen e ci 'ta wulanān.

¹¹ 'Ka drε zιε kōō tv nen -kaa ci -ji 'gυε kaa -tōa. Tv 'bō -e 'ka 'wluan yi fla. Tv nen ka yi -tera Crizi da 'e tεdε bε, te 'ka 'sidi 'wι 'ji 'a tian 'kōōbli. 'Pian 'bε nen 'gυε e 'bō 'kogo. ¹² -Pei 'tandi -sru tv, εn tv a -tanān 'cendi -a. -Yee "wεan -kaa 'pε 'e 'si 'wι 'wliđi 'tō 'tōdυ pεenōn -sru. Klun -le 'winun 'bε. 'Pian -cee vε bε, -kuli -tan fenun nen 'te 'san -le vε -a bε, -nyren 'e 'kōn -kaa 'lō. ¹³ -Cee 'ta wυ -pε 'e 'kōn tiglι, εn 'e 'kōn 'wein minnun pεenōn 'le vε -a, -e o yiε 'e 'nan -kaa man. Te -kaa fε -bli 'e 'ciła "da "đi! En te -kaa wen mlin 'e 'ciła "da "đi! Te -kaa nyin lι -sru te -kaa nan "cεε đi! En te -kaa nyin -kōnnēn -sru te -kaa sran "cεε đi! Te 'ka drε lι -wεenōn 'a đi, εn te 'ka drε -kōnnēn -wεenōn 'a đi! Te -kaa 'wι 'bli đi, εn te -kaa man bυ đi! ¹⁴ 'Ta wυ -pε -trε nen Minsan Zozi Crizi -a -nōn 'cεε bε, -a 'bō nen 'ka 'sia! Te 'ka 'fli 'tvi "nyian -e 'ka 'ta wula 'ka 'bō 'ci 'sō winun -wliđi -sru "đi!

14

Te 'ka tin -tε 'ka "bvι Zozizan 'tv da -blifε man đi!

¹ 'Ka "bvι Zozinōn nen o fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "drεđi -a bε, te 'ka o drε 'ka 'pεla koda đi! En 'wι nen -a -cin ci 'ka -mie ji 'lee 'wι nen -a -cin -wee 'ji bε, te 'e drε 'wι 'bli wι -a đi. ² -A -cin a min -mie ji 'nan, Bali -a -si -nōn -e min 'e fε pεenōn 'bli. 'Pian min -mie -wi -bliđi ye 'wι 'wliđi "drεđi -a. ³ Min nen e fε pεenōn 'ble bε, te 'e min nen e fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "drεđi -a bε -a drε 'e 'pεla koda "fo "đi! En "nyian bε, min nen e fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "drεđi -a bε, te 'e tin -tε min nen e fε pεenōn 'ble bε -a da "fo "đi! Kōō Bali -a drε 'yee min -a. ⁴ -Tι nen 'i 'bō "le "a, εn 'i tin -tεa

"min pee 'suzan da? -A 'wɪ a -a 'bɔ 'lee 'e 'tazan yei. -Yεε ve 'nan, e ya -si tɪɣɪ da, -tε 'bε "cεε dɪ e 'si -si tɪɣɪ da. Maan ve 'yiε 'nan 'pleble a Minsan Bali lɔ -e min zɪε 'e vɪε 'e 'si -si tɪɣɪ da dɪ.

⁵ Zozinɔn -mienun -a ve 'nan, yi -wɪdɪ 'bε cɪ 'gʊ, εn yi "yi 'bε cɪ 'gʊ. En o -mienun -a ve 'nan, yi pεεnɔn a -tɔwɪ. Maan ve 'ka 'tɔdʊ pεεnɔn lε 'nan, zɪ min -tʊ -wulo -ji "nrɔndɪ tin -tεa "da, -te 'bε "cεε dɪ ya'a tin tεa "da "dɪε, -a da wɪ nɛn 'e drε. ⁶ -Te min a yi -mie 'sinan "va "bε, Minsan 'tɔ drɛdɪ -dan -le "wεan nɛn yaa dra. En -te min -mie fε pεεnɔn 'ble bε, Minsan 'tɔ drɛdɪ -dan -le "wεan nɛn yaa dra. Kɔɔ e Bali muo -fɔa fε pεεnɔn nɛn yaa -ble bε -a da. En "nyian bε, min nɛn e fε -mie -blɪdɪ ye 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a bε, Minsan 'tɔ drɛdɪ -dan -le "wεan nɛn yaa dra. En -a 'bɔ "nyian "e Bali muo -fɔa fε nɛn yaa -ble bε -a da.

⁷ Min -tʊ 'ka 'trɛda te -a tazan "ka "dɪ. En min -tʊ 'ka 'kaa te -a tazan "ka "dɪ. ⁸ Kɔɔ -kaa Zozinɔn bε, -kaa ya 'trɛda Minsan -le vε -a. En -te -kaa "ta -kaa "bε, -kaa -kaa Minsan -le vε -a. -Te -kaa yiε a "man oo, εn -te -kaa ka oo, -kaa ya Minsan -le vε -a. ⁹ 'Wɪ zɪε -yee "wεan nɛn Crizi -ka εn e wluan -kanɔn 'va, 'nan -e 'e drε minnɔn pεεnɔn 'san -a. -Te min yiε a "man oo, -yεε cɪ -a san -a, εn -te min -ka oo, -yεε cɪ -a san -a.

¹⁰ -Yee "wεan -a -si 'ka min -tʊ -lɔ -e 'e tin -tε 'e "bʊɪ Zozizan da dɪ. En -a -si 'ka min -tʊ -lɔ -e 'e 'e "bʊɪ Zozizan drε 'e 'pɛla koda dɪ. Maan ve 'cεε 'nan, Bali 'bε -taa -kaa -tɔdʊ pεεnɔn 'le tin 'balε. ¹¹ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan "e 'nan,
an ya 'an 'tɔdɪ "da 'nan,
'trɛda blamin -tɔdʊ pεεnɔn -taa 'o "po -sɔɔnlεa 'an
'wlu.

En o -tudv p̄een̄n -taa
-a v̄l̄e 'nan

't̄o -dan a 'an 'b̄o Bali -le v̄e -a.»

¹² 'W̄l̄ z̄īe -ȳēe -k̄ōnman 'nan, -kaa -tudv p̄een̄n
-taa 'w̄inun n̄en -kaa dr̄e b̄e, -a -sru "v̄l̄e Bali l̄e.

Te -kaa dr̄e -e -kaa "b̄v̄l̄ Zozizan 'e 'si -si t̄īgl̄i da d̄i!

¹³ 'W̄l̄ p̄een̄n z̄īe -ȳēe "w̄ean b̄e, tin -t̄eđ̄i -kaa cin
da b̄e, -c̄ēe 'le 't̄o! 'Pian 'ka -w̄ēe 'nan, te 'ka 'w̄l̄ 't̄v
dr̄e -e 'e 'ka "b̄v̄l̄ Zozizan 't̄v 'si -si t̄īgl̄i da d̄i! ¹⁴ An yi
-t̄eala "da 'kpa t̄īgl̄i 'nan, f̄e -t̄v 'ka min "tri 't̄ōa Bali
'l̄e d̄i. Minsan Zozi -a 'si -n̄ōn 'm̄en -e 'an 'w̄l̄ z̄īe -a v̄l̄.
'Pian -te -a -cin a min -t̄v ji 'nan, f̄e -t̄v 'e "tri -t̄ōa Bali
'l̄e b̄e, 'w̄l̄ 'kpa f̄e z̄īe yaa "tri -t̄ōa Bali 'l̄e.

¹⁵ -ȳēe "w̄ean maan ve 'c̄ēe 'nan, -te f̄e n̄en yia -ble
b̄e, ȳei "b̄v̄l̄ Zozizan 't̄v ci baaman -ji b̄e, te i 'ka 'ta
w̄ōlanan ȳiđ̄i "yi "da d̄i. 'I dr̄e "yi -e f̄e n̄en yia -ble
b̄e 'e v̄l̄e 'ȳei "b̄v̄l̄ Zozizan 't̄v 'si -si t̄īgl̄i da d̄i. K̄ō
Zozi Crizi -ka 'nan -e Bali 'e -ȳēe 'si w̄v̄ "nyian 'w̄l̄
'ji. ¹⁶ 'Ka dr̄e "yi, -bl̄if̄enun n̄en Bali -a -si -n̄ōn 'c̄ēe
'nan 'ka -bl̄i b̄e, te 'ka dr̄e -e minnun 'o 'w̄l̄ 'ka man
-w̄l̄iđ̄i "d̄i! ¹⁷ F̄e n̄en maan ve z̄īe -ȳēe c̄i 'nan, -te Bali
a minḡōn̄n̄en -bl̄in̄an min da b̄e, f̄enun n̄en min -a
-ble b̄e, 'lee f̄enun n̄en min -a -ml̄ian "b̄e, o ya 'w̄l̄
"t̄un "a. 'Pian f̄e n̄en e c̄i 'w̄l̄ -dan a b̄e, -nȳren 'nan,
Bali 'e min 'sia 'e 'l̄e min t̄īgl̄i 'a. En Bali lei 'saun 'e
'f̄ōđ̄i -tr̄ōđ̄i -n̄ōn min l̄e, en 'e ci "n̄rand̄i -n̄ōn min l̄e.

¹⁸ Maan ve 'c̄ēe 'nan, min n̄en yaa -w̄ēeman 'nan, 'e
Crizi "sua -p̄e z̄īe -a man b̄e, -ȳēe 's̄ō Bali l̄e, en min
z̄īe -a 't̄o "yi -k̄ōan "minnun 'l̄e.

¹⁹ -ȳēe "w̄ean 'w̄l̄ n̄en e -kaa ȳei -s̄ean 'e cin va b̄e,
-a 'b̄ō n̄en -kaa -w̄ēe! En 'w̄l̄ n̄en e -kaa "b̄v̄l̄ Zozin̄ōn
"koe -t̄ōa 'o da 'ta w̄ōđ̄i -a Zozi -sru "b̄e, -a 'b̄ō n̄en -
kaa -w̄ēe! ²⁰ -Bl̄if̄e -le "w̄ean b̄e, 'nyranman n̄en Bali

-a 'pa bε, te 'ka srε dı! Maan ve 'cεε 'nan, -a tıgı da bε, fε -tν 'ka min "tri 'tɔa Bali 'lε "fo "dı. 'Pian -blıfε nεn min -a -ble -e -yee "wεan -a "bυı Zozizan 'tν 'e 'si Zozi -sru "bε e 'ka 'wı "yi "a dı. ²¹ 'Wı nεn e cı "yi "bε, -nyrεn 'nan, te min 'e 'wı -blı, εn te min 'e 'wεn mlin -e 'e -maan -a "bυı Zozizan 'tν 'e 'si Zozi -sru "dı! Εn te min 'e 'wı 'tν drε -e 'e -maan -a "bυı Zozizan 'tν 'e 'si Zozi -sru "dı!

²² 'Wı nεn -a -cin cı 'i 'ji 'wı nεn zıε -a da bε, i 'tν 'i 'saza 'le vε -a Bali 'lε. Te 'i -wεε 'nan 'i "bυı Zozizan 'tν 'e drε "le 'yie 'wı 'zν dı! Min nεn ya'a 'wı 'tν drεε -e -yee -wulo -ji "nrɔndı 'e tin -tε -a 'bɔ 'fli da dıε, Bali -le -fεa a -a san man. ²³ 'Pian min nεn e -blıfε -tν -ble te 'e 'ci -fɔɔman "da bε, Bali tin -tεa -a san da. Kɔɔ ya'a 'ta wυlεa 'wı nεn -yee yi -tεradı Zozi da -a -si -nɔan -yrε "bε -a da dı. 'Wı oo 'wı nεn min -a dra te ya'a 'sia min -le yi -tεradı Zozi da va dıε, e ya 'wı 'wlıdı "drεdı -a.

15

-Kaa -wεε 'nan -kaa drε Zozi si drεnɔn 'a

¹ -Kaa nεn -kaa -tɔa 'nan, fε -tν 'ka min "tri 'tɔa Bali 'lε "fo "dıε, -kaa "bυı Zozinɔn nεn wa'a 'wı zıε -a tɔa "le -cee 'wı 'zν dıε, o -nan wı 'e 'kɔn -kaa man. Te -kaa -wεε 'nan 'wı nεn e 'sɔ -cεε bε -a da nεn -kaa 'ta wυla dı! ² 'Pian 'wı nεn e "sɔa -kaa "bυı Zozizan lε, εn yaa "koe -tɔa 'e da 'ta wυdı -a Zozi -sru "bε, -a 'bɔ nεn -kaa -wεε!

³ Fε -le "wεan nεn an 'wı zıε -a 'vı bε, -yεε cı 'nan Crizi 'ka -a -wεεlε 'nan 'wı nεn e 'sɔ 'e 'bɔ lε bε, -nyrεn 'e dra dı. 'Pian 'wı nεn 'e 'crεn -tεdı Bali -le 'fluba 'ji bε, -a ta wı 'be 'bɔ "man. Kɔɔ e ya 'e 'crεn -tεdı 'nan: «"Srɔn pεεnɔn nεn minnun -a wo 'i 'bɔ Bali lε bε, 'an lε nεn waa 'wυ.»

4 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, minnun -a crɛn -tɛ 'nan -e 'e 'wɪ "paa -kaa 'ji. Bali wei zɪɛ e -pɔan 'sɔdɪ "paaman -kaa 'ji, ɛn e -kaa "koe -tɔa -kaa da, 'nan -e -kaa 'bli 'e 'fʊ Bali lɛ.

5 Bali nɛn e -pɔan 'sɔdɪ -nɔan "min lɛ bɛ, ɛn e min "koe -tɔa 'e da bɛ, maan trʊ "baa 'nan, 'e -pɔan -tʊwli "nɔn 'cɛɛ. 'E drɛ zɪɛ -e 'ka drɛ Zozi Crizi sɪ drɛnɔn 'a. 6 -A -nan nɛn -pɔan -tʊwli "a 'lee wei -tʊwli "a bɛ, ka -taa Bali nɛn -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a bɛ, -a 'tɔ drɛlɛ -dan.

7 -Yee "wɛan te 'ka cin drɛ 'ka 'pɛla koda dɪ! 'Pian 'ka cin 'kun 'ka 'pɛ "fli "a, "le Crizi 'ka 'kun bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Te ka ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, Bali 'tɔ dra -dan. 8 Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, Crizi -ta 'trɛda, ɛn e Izraɛl 'nɔn 'su. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun 'o -tɔ 'nan, -te Bali 'wɪ 'tʊ 'vɪ bɛ e 'ta wʊla "da. 'Wɪnun nɛn Bali 'bɔ 'tɔ "da 'kʊ tranun lɛ bɛ, Crizi -ta -a 'lɛ sɔɔlɛ. 9 ɛn e -ta 'nan, -e minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'o Bali 'tɔ -dan vɪ -yee o nyrinda 'sɪdɪ man. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'Wɪ nɛn yia drɛ bɛ

-yee "wɛan mɛin 'tɔ ve

'lɛglɔn 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji,

ɛn mɛin 'tɔ -fɔa "dre "a.»

10 ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian 'nan:

«Kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,

'ka 'ci 'e "nran

'ka 'vale Bali -le minnun -a.»

11 ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian 'nan:

«Kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,

'ka pɛɛnɔn 'ka Bali 'tɔ drɛ -dan.

ɛn 'ka Bali 'tɔ bɔ "dre "a!»

12 ɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai nɛn 'li bɛ, "e 'vɪ "nyian 'nan:

«Jese kluda min -tv -taa "tale.
 -Yεε -taa "mingənnən -blɪɛ minnun nən
 o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ o da.
 ɛn o 'bli -taa "fʊɛ -yrɛ.»

¹³ Bali nən 'ka 'bli a -yrɛ 'nan e -kaa "sia 'wɪ 'ji bɛ,
 maan trʊ "baa 'nan, 'e ci "nrandɪ 'lee -fʊdɪ -trɔɔ -nən
 'cɛɛ 'cee yi -tɛradɪ Zozi da -ji. Bali 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ, -e
 -yee lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'e 'ka 'bli 'fʊ -yrɛ 'kpa tɪglɪ.

Pəl 'yee 'ta wɔdɪ 'wɪnʊn 'vɪ

¹⁴ An "bʊɪ Zozinən, maan -tɔa 'nan, ka 'wɪ "yi "dra
 'ka cin lɛ "fo. ɛn 'wɪ nən e cɪ "le 'ka -tɔ bɛ, kaa -tɔa 'e
 'ciɪla "da. ɛn "nyian bɛ, maan -tɔa 'nan 'ka 'pɛ "sɔa
 'wɪ 'padɪ -a "va 'ka cin lɛ. ¹⁵ 'Pian 'wɪnʊn nən kaa
 -tɔa 'va bɛ -a -cin -tɔdɪ 'ka 'ji 'le "wɛan nən an 'fluba
 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ. Ma'an 'wɪ 'tʊ yɔɔɛ 'ka man "fo
 "dɪ. Kɔɔ Bali -a -pɛba 'wʊ 'an 'lɔ, ¹⁶ 'nan 'an drɛ Zozi
 Crizi -le 'pasiazan -a minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a
 dɪɛ o va. An ya "le Bali -panzan -le 'wɪ 'zʊ Bali -le 'wɪ
 'nənnən vidɪ -a minnun zɪɛ -wɪɛ. Maan dra zɪɛ 'nan
 -e minnun 'bɔ nən o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ, 'o 'kɔn "le
 'nan 'sraga bʊvɛ nən e "sɔa Bali lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. O
 "sɔa Bali lɛ, kɔɔ Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ o dra Bali -le vɛ
 -a "fo.

¹⁷ 'Wɪ pɛɛnən nən Zozi Crizi ciɪla 'an 'va ɛn yaa
 drɛ zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'mɛn ci "nran wɪ -dan a Bali 'lɛ. ¹⁸ Kɔɔ
 an 'ka "vale 'an 'wɪ 'tʊ vɛ, -tɛ e 'ka 'wɪ nən Zozi Crizi
 ciɪla 'an 'va ɛn yaa drɛ bɛ -a dɪ. E ciɪla 'an 'va, ɛn
 minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ, o -sɔɔnladɪ 'sia
 Bali -sru. E ciɪla 'an 'lewei 'va, ɛn yaa drɛ. E ciɪla 'an
 drɛ wɪnʊn va, ɛn yaa drɛ. ¹⁹ Yaa drɛ 'lɛbo "fɔ wɪnʊn
 drɛdɪ -a, ɛn yaa drɛ Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a. -Yee
 "wɛan an kɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən fuɪladɪ -a
 "man 'lɛglɔn "kaga "ji. Maan 'sia Zeruzalɛm, -trilii

en e 'bɔ 'lɛglɔn nɛn waa laabo Iliri bɛ -a -ji. ²⁰ 'Pian maan wɛɛ 'nan, 'an Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve fɛnan nɛn wa'a Zozi 'le 'wɪ manlɛ tian "fo "dɪɛ, -a -nan. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'an vɪɛ 'an drɛ 'kɔn 'tɔzan -a 'kɔn 'pɔ nɛn min pee -a -fɔ 'trɛ 'ji 'va bɛ -a da dɪ. ²¹ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn bɛ, -a da wɪ nɛn maan drɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minnun nɛn

wa'a -yee 'wɪ vɪɛ -wlɛ "dɪɛ,

o -taa -a -tɔɛ.

'Wɪ 'kpa minnun nɛn

wa'a tian -yee 'wɪ manlɛ dɪɛ,

o -taa -a manlɛ.»

²² 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -le "wɛan nɛn ma'an tian 'an 'wulo da yɪɛ -e 'an 'lɔ 'ka 'va dɪ. ²³ 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ, 'mɛn 'nyranman -nyan 'lɛglɔnnun zɪɛ -a -ji. - Yee "wɛan an -kɔlaman 'lɔdɪ -a "mɛn 'ka 'va, kɔɔ -a -nan lɛ "kaga 'bɔ te -a -cin a 'an 'ji 'nan 'an 'lɔ 'ka 'va. ²⁴ An ya "vale 'an dra tɔ nɛn an -ko Espanyɛn bɛ -a man. -A -cin a 'an 'ji 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ko bɛ, 'an 'ciɪla 'ka 'va. An ya "vale -kaa tɔ -mie drɛ 'e cin va -e 'an 'ci 'e "nran. "Bɛ -sru "mɛɛn vɪnan 'an 'ko bɛ, cɛɛ -tɔa 'an 'wlu 'mɛn -kɔdɪ -ji.

²⁵ 'Pian 'bɛ 'bɔ nɛn 'gɔɛ, an "ta -ko "yi "drɛɛ Bali -le minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wlɛ. ²⁶ Fɛ -le "wɛan an "ta -ko -nan nun bɛ, Zozinɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, o "lala 'bɔ 'e cin man 'nan -e 'o "yi "drɛ 'yalɛ -tɛnɔn nɛn Zeruzalɛm -lɛglɪzi -ji bɛ -wlɛ. ²⁷ O 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'o 'bɔ 'ci 'sɔ 'a. 'Pian -a tɪglɪ da bɛ, fɪɛn nɛn o cɪ -a bɔlanan. Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan, Zozinɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, -a -nɔan da nɛn -e 'o 'pa Zuif 'nɔn nɛn o drɛ Zozinɔn 'a bɛ o va. Kɔɔ Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ Zuif 'nɔn zɪɛ -wlɛ "bɛ, wa'a 'tɔɪɛ 'o 'saza -le vɛ -a dɪ, 'pian

o minnun nen o 'ka Zuif 'nøn 'a dɛ -wee "nøn. ²⁸ -Te an cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man, ɛn fɛnun nen kɔ 'an -nøn -wɪɛ "bɛ, maan -nøn bɛ, te an "ta -ko Espanyɛn. An -ciala 'ka 'va -e 'an 'kɔ. ²⁹ Maan -tɔa 'nan, -te an 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, Zozi Crizi -fɛa ve -kaa man 'e -ciala "da.

³⁰ 'An "bɔɪ Zozinøn, Zozi Crizi 'bɛ cɪ -kaa san -a -le "wɛan, ɛn Bali lei 'saun -kaa ye "yɪ "le "wɛan bɛ, an toba -fɔa 'cɛɛ 'nan, 'ka 'pa 'an 'va Bali trɔ 'badɪ -a 'mɛn 'wɪ man. ³¹ 'Ka Bali trɔ 'ba 'nan, Zuif 'nøn nen Zude 'lɛgløn 'ji ɛn wa'a yɪ tɛala Zozi Crizi da dɛ, te 'waan 'man yɪ dɪ. ɛn 'ka Bali trɔ 'ba "nyian 'nan, "yɪ "nen waa -nøn 'mɛn 'nan 'an 'kɔ -a Zeruzalɛm Zozinøn lɛ bɛ, 'o 'kun 'o 'pɛ "fli "a. ³² 'Ka drɛ zɪɛ 'nan, -te an cɛɛn 'wɪ pɛɛnøn zɪɛ -a drɛdɪ man, ɛn e ya Bali 'bɔ cɪ 'sɔ 'a bɛ, -e 'an -kɔla 'lɔdɪ -a 'ka 'va cɪ "nrandɪ -a. -A -nan nen -kaa "flian 'e cin da fɔnøn.

³³ Bali nen e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'kɔn 'ka pɛɛnøn 'va. Amen!

16

Pɔl Zozinøn 'tɔ 'bɔ

¹ An ya "vale 'ka -tɔ 'nan, -kaa "blu Zozizan Foebe bɛ, e ya lɪmøn 'kpa -tɔ -a. ɛn e 'nyranman -tɔ "paa -leglizi nen Cɛncre bɛ -a -ji. ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'kun 'ka 'pɛ "fli "a 'cee -leglizi -ji "le zɪ e cɪ "le Bali -le minnun 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Fɛ oo fɛ nen -a 'wɪ cɪ "man "bɛ, 'ka 'pa "va "a. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ "e drɛ min "kaga "lɛ, ɛn yaa drɛ "nyian 'an 'bɔ "le "lɛ.

³ Priskil 'lee 'e 'sran Akila nen kɔ Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa bɛ, an 'o 'tɔ bo.

⁴ Tɔ nen o ya 'an 'wulo kɔnɔn bɛ, e -fɔ "wɛnnøn 'e 'o 'bɔ 'wulo nen 'e 'kɔ -ji. An o muo -fɔa 'wɪ nen waa drɛ zɪɛ -a man. 'Pian e 'ka "le 'an

'saza nɛn 'an o muo "fɔ "dɪ. Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'o 'o muo "fɔ 'wɪ zɪɛ -a man "nyian.

- 5 Zozinɔn nɛn 'o cin ye -wee 'kuin bɛ, an o 'tɔ bo. 'An bee Epanɛt bɛ, maan 'tɔ bo. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nɛn e -fɔ Zozi 'va Azi 'lɛglɔn 'ji bɛ -a.
- 6 Marinɛn -a "koe "nyan 'ka man "kaga "bɛ, maan 'tɔ bo.
- 7 'An "bɔɪ Zuif 'nɔn nɛn Andrɔniku 'lee Yunia -a bɛ, an o 'tɔ bo. 'Kvɛ yra 'yɪ waa -pɔ 'kuin. -Wɛɛ -fɔ Zozi 'va 'an 'lɔ 'e 'flin, ɛn Zozi 'le 'pasianɔn yei "bɛ o 'tɔ "yi "a minnun 'le.
- 8 Apliatu nɛn e drɛ 'an bee -a -kaa san Zozi 'le "wɛan bɛ, maan 'tɔ bo.
- 9 Urban nɛn kv Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa bɛ, maan 'tɔ bo o "vale 'an bee Staki -a.
- 10 Apelɛs nɛn e 'yee yi -tɛradɪ Zozi Crizi da -ci kɔɔn bɛ, maan 'tɔ bo.
- ɛn "nyian bɛ, an Aristobul -le "kɔnnɛn 'nɔn pɛɛnɔn 'tɔ bo.
- 11 'An "bɔɪ Zuif min nɛn Erodion -a bɛ, maan 'tɔ bo.
- ɛn Narsis -le "kɔnnɛn 'nɔn nɛn o ya Zozi 'va bɛ, an o 'tɔ bo.
- 12 ɛn an Trifin 'lee Trifos 'tɔ bo. Lɪmɔn "fli zɪɛ o 'nyranman "paa 'kpa tɪglɪ Minsan -le vɛ -a.
- ɛn "nyian bɛ, 'an bee lɪmɔn nɛn Perfi -a bɛ, maan 'tɔ bo. -A 'bɔ "nyian "e 'nyranman 'pa 'kpa tɪglɪ Minsan -le vɛ -a.
- 13 ɛn an Rufus 'tɔ bo. Minsan -a 'si "va 'yee 'nyranman 'pazan 'tɔ -a. ɛn -a "bɔ "nɛn yaan "siala 'e 'pɪ -a bɛ, maan 'tɔ bo "nyian.

- 14 Asenkri 'lee Flegōn 'lee Ermēs 'lee Patroba
'lee Ermas 'lee Zozinōn nēn o va bē, an o
pēēnōn 'tō bo.
- 15 En Filogus 'lee Yuli 'lee Nere 'lee 'e "blu bē an o
'tō bo. An o 'tō bo 'o 'vale Olimpa 'lee Bali
-le minnun pēēnōn nēn o va bē waa.
- 16 'Ka Zozinōn pēēnōn 'tō bv -atu -tēdi o man.
Zozinōn pēēnōn nēn 'an 'va 'gυe o 'ka 'tō bo.

Pəl 'wī 'nyranman 'pla Rōm 'nōn lē

17 'An "bυi Zozinōn, an toba -fōa 'cēē 'nan, 'ka drē
"yi minnun nēn o Zozinōn "cēēan 'e cin man 'wee 'wī
"paadi -wliidi "a bē o va. -Wee 'wī "paadi 'a 'e 'pee 'wī
nēn kaa 'man 'va bē -a man. Te 'ka 'sia -wee vē da
di! 18 Kōō minnun zīē Crizi nēn -kaa san -a bē, -a 'bō
"cēē wa'a "sua di. 'Pian 'o 'bō 'ci 'sō wīnun nēn waa
-wēēman. O wei 'a 'o 'le 'nōnnōn, en Zozinōn nēn o
'ka 'o nyinnandi "da 'nan min -kōlaman 'o 'sidi -a
-si tīgli da diē, o o see "paaman 'o wei -a.

19 'Cee vē bē, min -tūdυ pēēnōn 'a 'man 'nan, ka 'ta
wōla Bali wei da 'e tīgli da. -Yee "wēēan 'cee 'wī 'an
'ci "nranman. An ya "vale 'wī nēn e ci "yi "bē, 'ka
-tō, te kaa dra. En 'wī nēn e ci -wliidi "bē, 'ka "paala
"man -e 'ka 'kōn 'saun Bali 'lē.

20 Maan ve 'cēē 'nan, -a -nan 'ka "nyian mōan di,
-e Bali nēn e -fōdi -trōō -nōan "min lē bē, 'e drē -e 'ka
Satan 'klī 'li "fo "le vē -a.

-Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'va!

*Minnun nēn o 'nyranman "paa Pəl -a bē o Zozinōn
'tō 'bv*

21 Timote nēn kv 'nyranman "paa -a bē, e 'nan 'e
'ka 'tō bo. En 'an "bυi Zuif 'nōn nēn Lusiyu 'lee Zasōn
'lee Sosipate -a bē o 'nan 'o 'ka 'tō bo.

²² Ἐν 'an 'bō Tertu nen Pōl 'fluba 'nōn 'men en an ya -a cren -tenan bε, an ya Minsan -le vε -a "le 'cee 'wι 'zυ, -yee "wεan an 'ka 'tō bo.

²³ Gai "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -Yee "kōnnen "nen an -nyeanla, en -yee vε -nan nen Zozinōn 'o cin ye.

Eras "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -A va nen "lala 'wι pεenōn -ciala 'fla 'bō 'gυε -a da. En "nyian bε -kaa "bυi Zozizan Kartus "e 'nan 'e 'ka 'tō bo.

[²⁴ -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka pεenōn 'va! Amēn!]

'Tō -dan 'e 'kōn Bali -le vε -a

²⁵ -Kaa Bali 'tō bō! -Yεε 'ka 'man -tōa 'plεble 'cee yi -teradı Zozi da -a. Zozi Crizi -le 'wι 'nōnnōn nen maan ve minnun ε bε, -a 'bō 'a nen e 'ka 'man -tōa 'plεble. 'Wι 'nōnnōn zιε -yεε Bali -le 'wι yōōdi nen e -fυ 'e yōōdi minnun man -a -nan ε 'ka ε va dιε, -a 'ta bōala minnun ε. ²⁶ -Yee "wεan 'bε nen 'gυε min -tūdυ pεenōn -kōlaman -a -ci mandι -a. 'Wι zιε Bali 'lewei vūnōn -a cren -te 'li 'e 'cen. En Bali 'bō nen e ya -nan 'li 'e 'cen bε, yaa 'vι 'nan, minnun 'o 'wι zιε -a 'sinan 'pa 'trēda minnun pεenōn ε, 'nan -e 'o yi -tera 'e da -e 'o 'ta wōla 'e 'wei da. ²⁷ Bali nen 'wι 'tōdi pεenōn a -yee vε -a bε, e cila Zozi Crizi -va en 'e 'fli kōōn minnun ε. 'Tō -dan 'e 'kōn Bali zιε -yee vε -a 'li 'trilii. Amēn!

Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee

New Testament in Yaouré

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc